

PATVIRTINTA
Plungės rajono savivaldybės tarybos
2020 m. vasario 13 d.
sprendimu Nr. T1-31

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020-2022 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS			
Biudžetiniai metai - 2020			
Asignavimų valdytojas	Plungės rajono savivaldybė (iždas)	Kodas	188714469
SAVIVALDYBĖS MISIJA			
Plungės rajono savivaldybė siekia įgyvendinti savivaldos teisę ir užtikrinti viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijų vykdymą, tenkinant bendruomenės viešuosius poreikius bei interesus			
SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI TIKSLAI IR EFEKTO KRITERIJAI			
Kodas	Savivaldybės strateginio tikslo pavadinimas		
1	Ugdyti išsilavinusią ir kultūrą puoselejančią bendruomenę socialiai saugioje aplinkoje		
Įgyvendinant šį tikslą, vykdomos programos:			
01	Ugdymo kokybės ir modernios aplinkos užtikrinimo programa		
04	Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programa		
06	Kultūros ir sporto programa		
2	Skatinti rajono socialinę - ekonominę plėtrą, formuoti turizmui ir verslui patrauklaus Plungės krašto įvaizdį. Užtikrinti racionalų savivaldybės teritorijos ir jos infrastruktūros vystymąsi, pramonės ir verslų plėtrą.		
Įgyvendinant šį tikslą, vykdomos programos:			
02	Ekonominės ir projektinės veiklos programa		
08	Infrastruktūros objektų priežiūros ir ūkinių subjektų rėmimo programa		
3	Didinti Plungės rajono patrauklumą		
Įgyvendinant šį tikslą, vykdomos programos:			
03	Teritorijų planavimo programa		
05	Savivaldybės aplinkos apsaugos programa		
07	Savivaldybės veiklos valdymo programa		
Kita svarbi informacija:			
2020 - 2022 veiklos plano priemonės bus vykdomos, atsižvelgiant į Savivaldybės biudžeto augimo tendencijas, kitų finansavimo šaltinių dydį.			
Pagrindiniai rodikliai			
Įstaigos	Teikiama programų	Etatų skaičius	
1	8	221	

Asignavimų valdytojo pavadinimas	Asignavimų valdytojo kodas
Plungės rajono savivaldybės taryba	188714469
BĮ Plungės rajono savivaldybės administracija	188714469
Savivaldybės gydytojas	188714469
Savivaldybės Kontrolės ir audito taryba	188664023
Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius	188714469
Bendrųjų reikalų skyrius	188714469
Buhalterinės apskaitos skyrius	188714469
Centralizuotas savivaldybės vidaus audito skyrius	188714469
Civilinės metrikacijos skyrius	188714469
Finansų ir biudžeto skyrius	188714469
Informacinių technologijų skyrius	188714469
Juridinis ir personalo administravimo skyrius	188714469
Protokolo skyrius	188714469
Socialinės paramos skyrius	188714469
Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	188714469
Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	188714469
Turto skyrius	188714469
Viešųjų pirkimų skyrius	188714469
Vietos ūkio skyrius	188714469
Žemės ūkio skyrius	188714469
Vyr. specialistas (civilinei saugai ir dalyvauti rengiant ir vykdant mobilizaciją, demobilizaciją, priimančiosios šalies paramą)	188714469
Alsėdžių seniūnija	188714469
Babrungo seniūnija	188714469
Kulių seniūnija	188714469
Nausodžio seniūnija	188714469
Paukštakių seniūnija	188714469
Platelių seniūnija	188714469
Plungės miesto seniūnija	188714469
Stalgėnų seniūnija	188714469
Šateikių seniūnija	188714469
Žemaičių Kalvarijos seniūnija	188714469
Žlibinų seniūnija	188714469

BĮ Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazija	191130983
BĮ Plungės „Babrungo“ progimnazija	191130111
BĮ Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla	191130645
BĮ Plungės „Saulės“ gimnazija	191130264
BĮ Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazija	191130079
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Nykštukas“	191128231
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Pasaka“	291128570
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Raudonkepuraite“	191128427
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Rūtelė“	191128765
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Saulutė“	191128612
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Vyturėlis“	191128950
BĮ Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla	191816128
BĮ Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centras	191130798
BĮ Plungės r. Didvyčių daugiafunkcis centras	191133221
BĮ Plungės r. Platelių universalus daugiafunkcis centras	191129671
BĮ Plungės r. Alsėdžių lopšelis-darželis	191129333
BĮ Plungės r. Kulių gimnazija	191131028
BĮ Plungės r. Platelių gimnazija	191131170
BĮ Plungės r. Platelių meno mokykla	191816847
BĮ Plungės r. Prūsalių mokykla-darželis	191135044
BĮ Plungės r. Šateikių pagrindinė mokykla	191131213
BĮ Plungės r. Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija	191131551
BĮ Plungės Senamiesčio mokykla	291130450
BĮ Plungės specialiojo ugdymo centras	190986017
BĮ Plungės sporto ir rekreacijos centras	302776863
BĮ Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus pradinė mokykla	195430736
BĮ Plungės krizių centras	171697549

BĮ Plungės socialinių paslaugų centras	271759610
BĮ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	302415311
BĮ Plungės rajono savivaldybės kultūros centras	191123266
BĮ Plungės rajono savivaldybės Kulių kultūros centras	191123266
BĮ Plungės rajono savivaldybės Šateikių kultūros centras	300904855
BĮ Plungės rajono savivaldybės Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	300127381
BĮ Plungės rajono savivaldybės Žlibinų kultūros centras	301779536
BĮ Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka	191124934
BĮ Plungės turizmo informacijos centras	304159540
BĮ Žemaičių dailės muziejus	191123113
BĮ Plungės rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba	301537230
VŠĮ Plungės atviras jaunimo centras	302589073
VŠĮ „Plungės futbolas“	304102151
VŠĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė	191135578
SĮ „Plungės būstas“	271042320
Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Plungės rajono policijos komisariatas	191008577

Situacijos analizė
Išorinės aplinkos analizė

POLITINIAI – TEISINIAI VEIKSNIAI

Lietuvos savivaldybių veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas, Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas. Savivaldybės ekonominius klausimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos biudžetų sandaros įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas ir kiti teisės aktai.

Planuojant savivaldybių veiklą, atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, patvirtintą 2016 m. gruodžio 13 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-82, Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, Lietuvos 2004–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos veiksmų programos strategiją, pagrindinius 2014–2020 m. programavimo laikotarpio dokumentus nacionaliniu lygmeniu, t. y. Partnerystės sutartį ir Veiksmų programą, kitų valstybinių ir nacionalinių strategijų nuostatas.

Savivaldybės veikla nukreipta į Lietuvos 2004 – 2020 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos veiksmų programos strategijos pagrindinio tikslo – grąžinti šalį į spartaus ir tvaraus augimo kelią, mažinti šalies išsivystymo atsilikimą nuo Europos Sąjungos šalių vidurkio – siekimą. Reikia palaikyti stabilią makroekonominę aplinką, tęsti struktūrines reformas, užtikrinti tinkamą finansavimo augimą skatinančioms priemonėms. Pagrindinis siekis yra spartesnis, pažangus augimas, bet kartu siekiama, kad ūkio plėtra būtų tvari, taupiai naudojanti išteklius ir teiktų geresnę gyvenimo kokybę visiems šalies gyventojams.

Savivaldybė, rengdama strateginio planavimo dokumentus, privalo įvertinti Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. IX-1187, kurioje numatyti visų Lietuvos ūkio šakų ir sektorių ilgalaikės plėtros prioritetai: žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika.

Savivaldybių veiklai daro įtaką Nacionalinė regioninė politika, kurios pagrindinės nuostatos patvirtintos Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatyme. Nacionalinė regioninė politika pagal Regioninės plėtros įstatymą yra valstybės institucijų ir kitų subjektų tikslinė veikla, kuria daromas diferencijuotas poveikis valstybės regionų socialinei ir ekonominei plėtrai, siekiant mažinti regionų socialinius ir ekonominius skirtumus bei išsivystymo netolygumus pačiuose regionuose, skatinti visoje valstybės teritorijoje tolygią ir tvarią plėtrą. Lietuvos regioninės politikos ilgalaikis tikslas – užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę visos šalies teritorijos gyventojams. Lietuvos regioninės politikos prioritetinė kryptis – tolygi Lietuvos teritorinė ekonominė plėtra.

Šiuo planavimo laikotarpiu, kaip ir ankstesniu, numatyta, kad už dalies investicinių sričių planavimą yra atsakingos regionų plėtros tarybos. Telšių regiono plėtros taryba 2013 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. 51/10S-75 yra patvirtinusi Telšių regiono 2014–2020 metų plėtros planą, kuriame numatyta Telšių regiono plėtros strategija.

Plungės rajono savivaldybės plėtros strategija, atitinkanti nacionalines ir regionines strategines nuostatas, pateikta Plungės rajono savivaldybės strateginiame plėtros 2010–2020 m. plane, kuris buvo patvirtintas Plungės rajono savivaldybės tarybos 2011 m. sausio 27 d. sprendimu Nr. T1-1 (Savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 23 d. sprendimo Nr. T1-4 redakcija). Sprendimu patvirtintas ilgalaikis strateginio planavimo dokumentas – Plungės rajono savivaldybės 2010-20120 metų strateginis plėtros planas, kuris buvo papildytas Savivaldybės tarybos 2014-03-27 sprendimu Nr. T1-62, 2015-02-15 sprendimu Nr. T1-8, 2015-06-25 sprendimu Nr. T1-161, 2015-07-30 sprendimu Nr. T1-220, 2016-02-11 sprendimu Nr. T1-36, 2016-09-29 sprendimu Nr. T1-255, 2016-11-24 sprendimu Nr. T1-303, 2019-09-26 sprendimu Nr. T1-213.

EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Pagrindiniai Lietuvos makroekonomikos rodikliai

Esant galimybėms ir statistinei informacijai, analizuojami 2020-2022 m. duomenys. Tačiau nesant naujausių duomenų, taip pat pateikiami ankstesnių metų oficialūs statistiniai duomenys. Siekiant įvertinti ekonominę situaciją ir veiksnius, tam tikri rodikliai lyginami su regiono ar šalies rodikliais.

Remiantis Lietuvos banko ir Statistikos departamento pateiktais duomenimis, paslaugų eksportas 2019 m. antrąjį ketvirtį sudarė 3,0 mlrd. Eur, per metus jis padidėjo 22,8 proc. Importas sudarė 1,8 mlrd. Eur, per metus jis padidėjo 16, 7 proc. Paslaugų balanso perviršis sudarė 1,2 mlrd. Eur, arba 10,2 proc.

Sparčiausiai iš visų paslaugų rūšių 2019 m. antrąjį ketvirtį, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, augo kitų verslų paslaugų eksportas - 51,2 proc. ir statybos paslaugų importas - 96,3 proc.

2019 m. šalies bendrasis vidaus produktas (BVP) to meto kainomis siekė 48,3 mlrd. Eur, praneša Lietuvos statistikos departamentas. Palyginti su 2018 m., realus BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, sudarė 3,9 proc.

2019 m. ketvirtąjį ketvirtį bendrasis vidaus produktas (BVP) to meto kainomis siekė 12,6 mlrd. Eur, praneša Lietuvos statistikos departamentas. Palyginti su 2019 m. trečiuoju ketvirčiu, realus BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, sudarė 1,3 proc.

2019 m. ketvirtąjį ketvirtį BVP pokyčiui didžiausią teigiamą įtaką darė apdirbamosios gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto, transporto ir saugojimo, apgyvendinimo ir maitinimo, profesinių, mokslinių, techninių, administracinių bei aptarnavimo veiklos įmonių sukurta pridėtinė vertė.

Pagal su kitomis Europos Sąjungos (ES) valstybėmis narėmis metodologiškai suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) 2019 m. rugsėjį apskaičiuota vidutinė metinė infliacija sudarė 2,3 proc. ir buvo 0,1 procentinio punkto mažesnė nei infliacija, apskaičiuota pagal vartotojų kainų indeksą (VKI).

2019 m. rugsėjį pagal SVKI apskaičiuota metinė (2019 m. rugsėjį, palyginti su 2018 m. rugsėju) infliacija sudarė 2 proc. ir buvo 0,2 procentinio punkto mažesnė nei infliacija, apskaičiuota pagal VKI.

2019 m. lapkričio metinė (2019 m. lapkritį, palyginti su 2018 m. lapkričiu) infliacija sudarė 1,7 %. Lietuvos statistikos departamentas informuoja, jog metinei infliacijai daugiausia įtakos turėjo mėsos ir jos produktų, elektros energijos, restoranų, kavinių ir panašių įstaigų viešojo maitinimo paslaugų, tabako gaminių, daržovių kainų padidėjimas bei kietojo kuro, degalų ir tepalų, šilumos energijos kainų sumažėjimas.

Vartojimo prekių kainos per metus padidėjo 0,7%, paslaugų – 4,3%. valstybės ir savivaldybių institucijų administruojamos kainos per metus padidėjo 2,1%, rinkos – 1,7%.

Tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautas Lietuvoje, palyginti su 2018 m. antruoju ketvirčiu, išaugo 3,1 karto. Didžiausi investicijų srautai teko Estijos (189,5 mln. Eur), Suomijos (73,1 mln. Eur) ir Prancūzijos (64,7 mln. Eur) investuotojams, o didžiausi neigiami srautai fiksuoti Jungtinės Karalystės (– 45,5 mln. Eur), Lenkijos (– 42,5 mln. Eur) ir Kipro (– 39,1 mln. Eur) kapitalo įmonėse. Pagal veiklas didžiausi srautai teko profesinės, mokslinės ir techninės veiklos (112,9 mln. Eur), didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto (107,6 mln. Eur) įmonėms, o didžiausi neigiami srautai užfiksuoti apdirbamosios gamybos įmonėse (– 86,8 mln. Eur), informuoja Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos bankas.

Analizuojant Statistikos departamento pateikiamus duomenis, matyti, kad Plungės rajonas pritraukia nemažai **tiesioginių užsienio investicijų** (toliau - **TUI**), tačiau šis rodiklis, nors ir nežymiai, tačiau kasmet didėja. Pavyzdžiui, 2017 m. vienam rajono gyventojui teko 191 Eur TUI, 2016 m. – 160 Eur TUI, o 2015 m. buvo stebimas sumažėjimas (81 Eur), kai tuo metu vidutiniškai 2015 m. Lietuvoje vienam gyventojui teko 4 673 Eur, o 2016 m. – 4 890 Eur.

Vidutinis mėnesinis bruto (neatskaičius darbuotojo mokesčių) darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių) 2019 m. pirmąjį ketvirtį sudarė 1 262,7 Eur. Pašalinus nuo 2019 m. bruto darbo užmokesčio indeksavimo dėl įsigaliojusių mokesčių pasikeitimo įtaką, bruto darbo užmokestis šalies ūkyje, palyginti su 2018 m. ketvirtuoju ketvirčiu, padidėjo 1 proc., **viešajame sektoriuje** vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis sudarė 1 303,7 Eur ir buvo 0,9 proc. mažesnis, privačiame – 1 243,9 Eur ir buvo 1,9 proc. didesnis.

Vidutinis mėnesinis neto (atskaičius darbuotojo mokesčius) darbo užmokestis šalies ūkyje sudarė 802,7 Eur ir, palyginti su 2018 m. ketvirtuoju ketvirčiu, padidėjo 6,8 proc.: viešajame sektoriuje jis sudarė 826,3 Eur ir buvo 5,1 proc. didesnis, privačiame – 791,9 Eur ir buvo 7,7 proc. didesnis.

Realusis darbo užmokestis 2019 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2018 m. ketvirtuoju ketvirčiu, šalies ūkyje padidėjo 6,7 proc.: viešajame sektoriuje – 5 proc., privačiame – 7,6 proc.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2019 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2018 m. pirmuoju ketvirčiu, šalies ūkyje padidėjo 9,4 proc.: viešajame sektoriuje – 14,0 proc., privačiame – 7,2 proc.

Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis per metus šalies ūkyje padidėjo 14,6 proc.: viešajame sektoriuje – 19,2 proc., privačiame – 12,6 proc.

Realusis darbo užmokestis 2019 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2018 m. ketvirtuoju ketvirčiu, šalies ūkyje padidėjo 12,2 proc.: viešajame sektoriuje – 16,7 proc., privačiame – 10,3 proc.

Darbo užmokesčio pokyčiams įtakos turėjo nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigalioję mokesčių sistemos pakeitimai: padidinta minimalioji mėnesinė alga, padidintas valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinis

dydis, nuo 2018 m. gegužės 1 d. padidintas darbo užmokestis sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams (gydytojams ir slaugytojams) bei kitos priežastys.

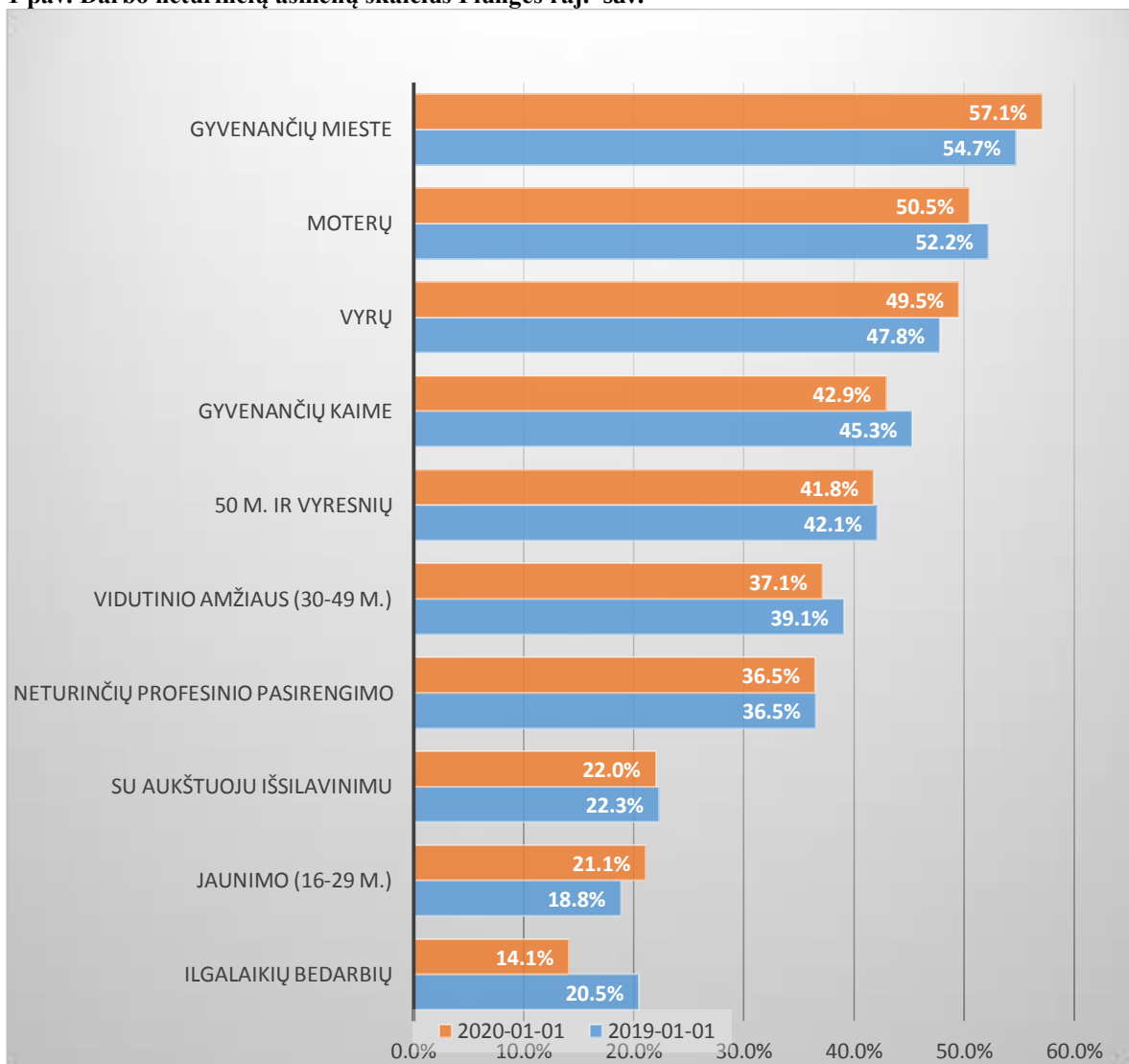
2019 m. antrąjį ketvirtį nedarbo lygis sudarė 6,1 proc. ir, palyginti su pirmuoju šių metų ketvirčiu, sumažėjo 0,4 procentinio punkto, o palyginti su atitinkamu 2018 m. laikotarpiu, padidėjo 0,2 procentinio punkto.

Vyrų nedarbo lygis buvo 6,8 proc., moterų – 5,4 proc. Jaunimo (15–24 metų amžiaus) nedarbo lygis 2019 m. antrąjį ketvirtį sudarė 10,2 proc. ir per ketvirtį sumažėjo 2,3 procentinio punkto, per metus –0,7 procentinio punkto.

Ilgalaikio nedarbo lygis per ketvirtį išliko nepakitęs ir 2019 m. antrąjį ketvirtį sudarė 1,8 proc., palyginti su 2018 m. antru ketvirčiu, jis sumažėjo 0,2 procentinio punkto.

Per metus Plungės rajono savivaldybėje 6,4 punkto sumažėjo ilgalaikių bedarbių ir 2,4 proc. punkto - kaime gyvenančių asmenų skaičius. 2,3 proc. punkto augo ieškančio darbo jaunimo (16-29 m.) dalis.

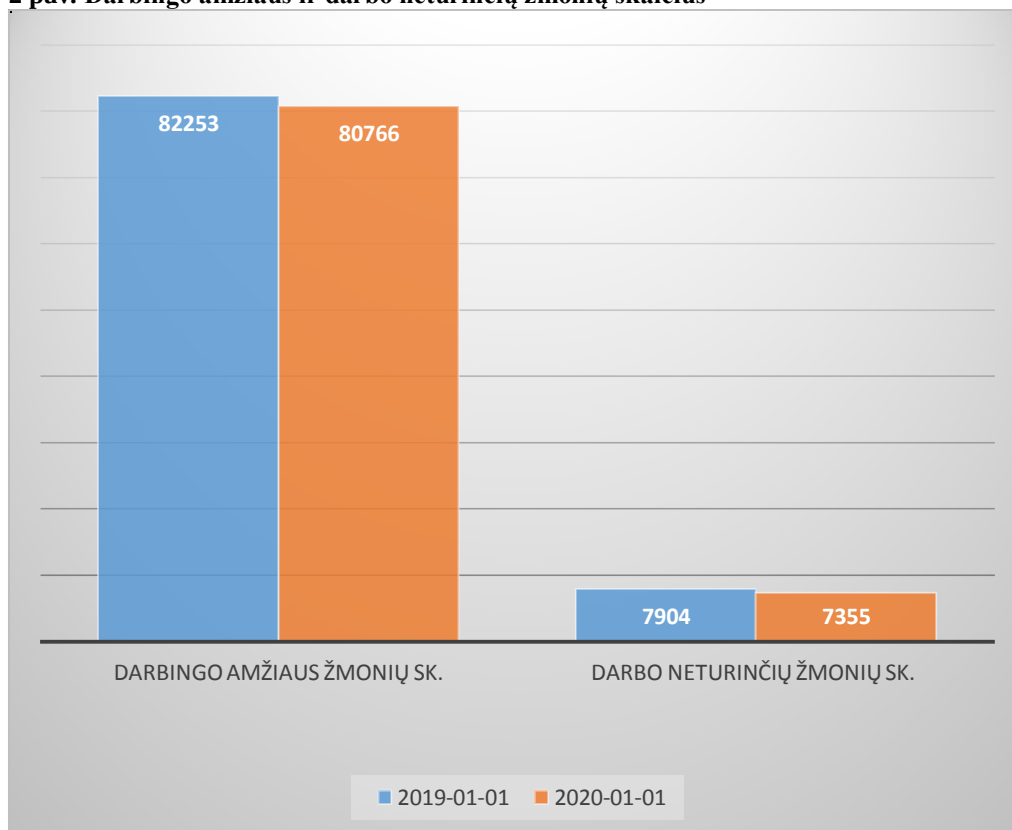
1 pav. Darbo neturinčių asmenų skaičius Plungės raj. sav.

Šaltinis: Užimtumo tarnyba

Registruotas nedarbas šių metų sausio 1 d. Telšių apskrityje siekė 9,1 proc., palyginti su 2019 m. sausio 1 d. nedarbas mažėjo 0,5 proc. punkto. 1,8 proc. punkto mažėjo darbingo amžiaus gyventojų skaičius, 7 proc. mažėjo darbo neturinčiųjų skaičius, 1,8 proc. punkto daugiau darbo pasiūlymų skirta neterminuotam įdarbinimui. Aukščiausias vyrų nedarbas Mažeikių ir Telšių rajonų savivaldybėse, žemiausias – Rietavo. Aukščiausias moterų nedarbas - Mažeikių ir Rietavo savivaldybėse, žemiausias – Plungės.

2 pav. Darbingo amžiaus ir darbo neturinčių žmonių skaičius

Šaltinis: Užimtumo tarnyba, Statistikos departamentas

Materialinių investicijų srityje, 2018 m. Statistikos departamento pateiktais išankstiniais duomenimis, vienam Plungės rajono gyventojui teko 1 434 Eur, kai 2017 m. – 1 050 Eur, 2016 m. – 1 085 Eur, 2015 m. – 1 416 Eur, 2014 m. – 1 372 Eur, o Lietuvoje – 2018 m. – 2 844 Eur (remiantis pateiktais Statistikos departamento duomenimis).

Turizmas ir rekreacija

Plungės rajonas savo išskirtine geografine padėtimi, unikaliu kraštovaizdžiu ir savita etnokultūra patrauklus ir perspektyvus turizmo verslui. Plungės rajono savivaldybėje saugomų teritorijų plotas sudaro nemažą dalį teritorijos. Rajone yra Salantų regioninio parko dalis - 296 ha, Vainaičių tyro telmologinis – 150 ha, Buožėnų geomorfologinis – 732 ha, Vilkaičių geomorfologinis – 845 ha, Minijos ichtiologinis – 216 ha, Reiskių tyro telmologinis – 4 045 ha, Gandingos kraštovaizdžio – 255 ha ir Minijos pralaužos kraštovaizdžio – 543 ha draustiniai, kurie drauge su Žemaitijos nacionaliniu parku sudaro 28 626 ha, arba 26,6 % rajono teritorijos. Per Plungės rajono savivaldybę teka Minijos upė, kuri yra viena didžiausių ir gražiausių Plungės upių, bei jos intakai - Babrungas, Alantas, Sausdravas, Mišupė, Pala. Pagal vandens kokybės rodiklius Minija priskiriama mažai užterštoms upėms, todėl jos vandeniu papildomos Klaipėdos vandenvietės. Į Miniją ir jos intakus plaukia neršti lašišos, šlakiai, žiobriai ir kitos vertingos švarų vandenį mėgstančios žuvys. Plungės rajone iš viso yra 37 ežerai, iš kurių didžiausi yra Platelių, Beržoro, Alsėdžių, Mišės, Remties ir kiti. Gražiausias ir didžiausias yra Platelių ežeras. Jo plotas – 1 205 ha, ilgis - 8,4 km, giliausia vieta – 48,5 m. Virš ežero paviršiaus iškyla net 7 salos. Ežero vanduo vienas iš švariausių ir skaidriausių Lietuvoje. Išraiškingas reljefas, gausūs miškų masyvai, vandenys, laukai su krūmais, pievos, pelkės ir kiti kraštovaizdžio elementai sukuria palankias sąlygas gyvūnijos įvairovei. Žemaitijos nacionaliniame parke aprašyta 1 031 augalų rūšis. Iš jų 51 yra įrašyta į Lietuvos raudonąją knygą. Čia auga visoje Europoje saugomos rūšys: mažasis varpenis, dvilapis purvuolis, žvilgančioji riestūnė. Parke rasta ir ledynmečio augalų relikty: šakotoji ratainytė, kupstinė kūlingė, raistinė viksva, daugiametė blizgė, laplandinis karklas, raktažolė pelenėlė.

Augmenijos žinovus stebina žalsvažiedės blandės, paprastosios tuklės, dėmėtosios, gelsvosios ir baltajinės gegūnių, dvilapio purvuolio labai gausios populiacijos. Čia aptikta kol kas vienintelė reali mažojo varpenio augimvietė. Parke užregistruotos 208 paukščių rūšys, iš jų 56 – labai retos (juodasis gandras, vapsvaėdis, rudakaklis kragas, pilkoji meleta, griezlė ir kt.). Iš 50 žinduolių rūšių 8 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą (lūšis, ūdra, baltasis kiškis ir kt.). Parko teritorijoje gyvena net 11 šikšnosparnių rūšių (iš viso Lietuvoje randama 15 rūšių). Dažniausiai aptinkami rudieji ausyliai ir Natuzijaus šikšniukai. Parko vandenyse veisiasi 33 žuvų rūšys, taip pat gyvena ir sykinių šeimos žuvis – seliava ir ežerinis sykas, užsilikę iš poledynmečio laikų.

Plungės rajono savivaldybė pasižymi savito grožio kraštovaizdžiu, kuris patrauklus vietos ir užsienio turistams. Tiek saugomose, tiek paprastose teritorijose šiuo metu yra nemažai kaimo turizmo sodybų, kuriose noriai lankosi tiek užsienio, tiek vietiniai turistai. Veikiančiose kaimo turizmo sodybose šeimininkai teikia įvairias aukštos kokybės paslaugas: apgyvendinimo, maitinimo, pramogų. Perspektyvoje yra daug norinčių užsiimti kaimo turizmo verslu, nes tam yra susiklosčiusios palankios gamtinės sąlygos.

Plungės rajonas LR teritorijos bendrajame plane pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą yra priskiriamas labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniams arealams.

Pagrindinį rekreacinį fondą sudaro Žemaitijos nacionaliniame parke susitelkę ežerai. Labiausiai pritaikyti poilsiui yra Platielių ir Beržoro ežerai, mažiau populiarūs, rekreacijai neparuošti - Ilgio, Luokos, Skyplaičių ežerai, Rotinėnų tvenkinys. Plungės rajone yra per 460 kultūros vertybių. Žemaitijos nacionaliniame parke yra daugiau kaip 200 kultūros paveldo vertybių (iš jų: piliakalnių – 13, kapinynų – 16, alkakalnių – 6, senovės gyvenviečių – 3). Pagal turistinius išteklius Plungės rajonas gerokai lenkia kaimyninę Rietavo sav., Telšių bei Mažeikių rajonus.

Vasarą populiariausių ežerų lankomumas yra labai didelis, turistai automobiliais siekia privažiuoti kiek galima arčiau ežero, įvažiuoti kuo giliau į mišką. Tai labai kenkia gamtai, pažeidžiama gamtinė ekosistema. Todėl labai svarbu plėsti šiose rekreacinėse teritorijose trumpalaikio poilsio aikštelių, paplūdimių, stovyklaviečių, automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūrą.

Daugiausiai lankytojų sulaukiama pačių lietuvių. 2019 m. bendras Plungės turizmo informacijos centro lankytojų skaičius – 8 252, palyginti su 2018 m. statistiniais duomenimis, lankytojų skaičius išaugo 1 656.

Daugiausia lankytojų buvo vasaros sezonu – birželio, liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Taip pat nemažai lankytojų sulaukta ir rugsėjo mėnesį. Daugiausia sulaukta latvių, vokiečių, lenkų bei lankytojų iš Estijos.

Bendrai 2019 m. Plungės rajone užfiksuota apie 235 000 lankytojų. Daugiausiai lankytojų sulaukiama Žemaitijos nacionaliniame parke, ten iš viso užfiksuota 158 688 lankytojai (iš jų apie 32 000 Žemaičių Kalvarijos atlaidų dalyviai).

Šaltojo karo ekspozicijoje – 43 824 lankytojai, Žemaitijos nacionalinio parko ir Užgavėnių ekspozicijose – 3 974 lankytojai. Žemaičių dailės muziejuje užfiksuota 47 312 lankytojų, Žemaitės memorialiniame muziejuje – 6 657. Plungės r. sav. viešojoje bibliotekoje laikrodinėje šiais 2019 metais užfiksuota 5 824 ekskursijų po „Išmanųjį parką“, edukacijų bei pavienių lankytojų skaičius.

Apgyvendinimo paslaugų teikėjai. Vienas iš svarbiausių rodiklių, rodančių rajono turizmo infrastruktūros būklę - apgyvendinimo sektoriaus plėtra. Remiantis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, apgyvendinimo paslauga – savarankiška, už užmokestį atliekama ekonominė veikla, kuria sudaromos sąlygos tenkinti nakvynės ir higienos poreikius. Plungės rajone priskaičiuojama apie 54 kaimo turizmo sodybas, 3 viešbučiai, 1 apartamentų kompleksas ir 1 kempingas bei 10 svečių (poilsio) namų.

1 lentelė. Pagrindiniai apgyvendinimo paslaugų teikėjai Plungės rajone

Įstaiga (adresas)	Vietų/kambarių sk.	Papildomos paslaugos ir infrastruktūra
Viešbutis „Beržas“, Minijos g. 2/Telšių g. 2, Plungė	18/10	Maitinimo paslaugos; Banketų - konferencijų salė

Viešbutis „Linelis“, Paplaktelės k., Plungės r.	120/35	Restoranas Konferencijų salė Baseinas, pirtys	Biliardas, stalo tenisas Vandens dviračiai
Viešbutis „Porto“, Pramogų g. 2, Truikių k., Babrungo sen., Plungės r.	50/25 kambariai (šeimyniniai ir verslo klasės)	Restoranas Konferencijų salės Boulingas Pirčių kompleksas Automobilių stovėjimo aikštelė Vasaros terasa Apžvalgos aikštelė	
Uždaras poilsio klubas SALA, Plateliai, Žemaičių Kalvarijos g. 66, Paežerės Rūdaičių km., Plungės r.	36/11 kambarių ir 2 vilos	SPA, baseinai, pirtys Restoranas Sporto salė, lauko ir stalo tenisas Valtys, laivo nuoma Vaikų žaidimo kambarys, kino salė vaikams	
Kempingas „Žemsodis“, Mardosų k., Plungės r.	Viešbutis – 30 vietų; 10 rąstinių namelių - 60 vietų	Kempingas Maitinimas Pirtis ir kubilai	Baidarių/irklenčių nuoma Konferencijų salė Žvejyba
Janinos Nurijevos sodyba „Oazė“, Jovaišiškės k., Plungės r.	20/7	Konferencijų salė Pobūvių salės	
Svečių namai „Vilkdvaris“, Birutės g. 44A, Plungė	Iki 30/5	Konferencijų salė Pobūvių salė Biliardas, stalo tenisas	
VšĮ Platelių „Žalgirio“ jachtų klubas, Ežero g. 40, Plateliai, Plungės r.	120/48	Maitinimas Pirčių kompleksas Konferencijų salė	Nuoma: jachtos, valtys, baidarės, vandens dviračiai, povandeninio nardymo paslaugos
Poilsio namai „Banga“ (UAB „Raska“), Paplaktelės k., Plungės r.	50 vietų	Kavinė Nuoma: valtys, vandens dviračiai	
Poilsio namai „Šaltinėlis“, Ežero g. 44, Plateliai, Plungės r.	60 vietų	Pirtis-sauna Baseinas Konferencijų salė	Kavinė Sporto aikštelė
Poilsio namai „Šienainis“, Paplaktelės k., Plungės r.	50/14	Maitinimas Konferencijų salė	

Šaltinis: Plungės turizmo informacijos centras

Plungės rajone populiarios ir kaimo turizmo paslaugos. Dauguma kaimo turizmo sodybų yra Žemaitijos nacionalinio parko teritorijoje, prie Platelių ežero.

Bendradarbiaujant Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, valstybinių parkų, biosferos rezervato ir valstybinių gamtinių rezervatų direkcijoms ir nevyriausybinei aplinkosauginei organizacijai „Baltijos aplinkos forumas“, sukurtas Lietuvos saugomos teritorijos produkto ženklas, kaip viena iš darnaus turizmo skatinimo priemonių. Jis skirtas vietos produktų gamintojams, amatininkams, turizmo paslaugų teikėjams ir kitiems vietos gyventojams, savo veikla prisidedantiems prie darnaus turizmo plėtros Lietuvos saugomose teritorijose. Šiame projekte dalyvavo Žemaitijos nacionalinio parko direkcija, kuriai taip pat sukurtas produkto ženklas.

Nuo 2013 metų Žemaitijos nacionalinio parko direkcija kaimo turizmo sodyboms ir kitiems turizmo paslaugų teikėjams pradėjo teikti Žemaitijos nacionalinio parko produkto ženklus. Šis ženklas skirtas vietos produktų gamintojams, amatininkams, turizmo paslaugų teikėjams ir kitiems vietos gyventojams, savo veikla prisidedantiems prie darnaus turizmo plėtros Lietuvos saugomose teritorijose, taip pat keliaujantiems atrasti, o vietos žmonėms - populiarinti savo bendruomenių projektus ir paslaugas, kurios atitinka pagrindines darnaus vystymosi vertybes. 2019 metais 27 kaimo turizmo sodybos turėjo Žemaitijos nacionalinio parko produkto ženklą.

Žemaitijos nacionalinio parko teritorijoje yra 16 turistinių stovyklų (stovyklaviečių). Kaip nurodoma Lietuvos Respublikos turizmo įstatyme, turistinės stovyklos paslaugos gali būti teikiamos turistinėje stovyklavietėje (turistinė stovyklavietė – specialiai įrengta teritorija, kurioje aikštelės

nuomojamos turistams nakvoti palapinėse, kemperiuose ar kilnojamuosiuose nameliuose), kurioje yra maisto ruošimo, higienos poreikių tenkinimo, atliekų surinkimo ir kita trumpalaikiam poilsiui organizuoti reikalinga įranga.

Plungės rajone pagrindinė apgyvendinimo infrastruktūros koncentracija yra Žemaitijos nacionalinio parko teritorijoje. Pagrindinė to priežastis yra tai, kad čia yra labai poilsiautojus traukiantis didžiausias ir giliausias visoje Žemaitijoje - Platelių ežeras.

Remiantis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, viena iš turizmo paslaugų rūšių yra kelionių organizavimo paslaugos. Kelionių organizavimo paslauga – savarankiška, už užmokestį atliekama ekonominė veikla, apimanti turistinių kelionių rengimą, reklamą ir (ar) jų pardavimą tiesiogiai arba per kelionių agentūras ar kelionių agentus.

Plungės rajone kelionių organizavimo paslaugas teikia 1 įmonė - „Ladonas“, UAB (J. Biliūno g. 1, Plungė).

2 lentelė. Labai didelį ir didelį panaudojimo turizmo plėtroje potencialą turintys objektai

Pavadinimas	Pastaba
Labai didelis potencialas	
Žemaitijos nacionalinis parkas ir jame esantys miškų masyvai	Ši teritorija yra perspektyviausia plėtojant kaimo turizmą, gamtinį – pažintinį turizmą, poilsį gamtoje (stovyklavimas, vandens pramogos ir pan.), medžioklės organizavimą, žvejybą, grybavimą, uogavimą, vaistažolių rinkimą bei su šiomis veiklomis susijusias paslaugas. Joje labai didelę pridėtinę rekreacinę vertę kuria miškų masyvai.
Platelių ežeras	Šis ežeras ir dabar pritraukia labai didelius turistų srautus. Pagrindinės turizmo plėtros kryptys – vandens turizmo plėtra (plaukiojimas mažaisiais laivais); vandens iškylų, vandens trasos palei ežero krantą, įtraukiant ir salų aplankymą, trasos paruošimas; licencijuota mėgėjiška žvejyba, maudynės, ribotos nardymo paslaugos, poilsio gamtoje organizavimas (stovyklavimas) ir kt. Rekreacinės paslaugos.
Plungė	Plungės miestas yra rajono tiek administracinis, tiek ir geografinis centras. Čia jau dabar geriausiai išvystyta infrastruktūra, Plungėje susikerta pagrindiniai rajono keliai, geležinkelis, šiame mieste yra nemažai kultūrinių ir gamtinių vertybių. Pagrindinės turizmo plėtros kryptys turėtų ir prasidėti būtent nuo Plungės miesto.
Šaltojo karo ekspozicija	Objektas yra išskirtinis Lietuvos mastu ir pritraukiantis ne tik Lietuvos turistus, bet ir svečius iš kitų šalių.
Didelis potencialas	
Minijos ichtiologinis draustinis	Ichtiologinio draustinio statusas riboja galimas veiklas, tačiau sudaro geras galimybes išsaugoti ir gausinti žuvų išteklius, kuriuos galima vėliau panaudoti turizmo plėtrai. Šioje teritorijoje geriausia vystyti mėgėjišką žvejybą, propaguoti vandens turizmo trasas, kai kuriose vietose įrengti poilsio aikštes.
Gandingos kraštovaizdžio draustinis	Dėl čia esančių gamtinių ir kultūrinių vertybių bei dėl kraštovaizdžio didelės estetinės vertės ši teritorija yra labai patraukli rekreacinei plėtrai. Tinkamas vystyti gamtinį, pažintinį turizmą, poilsį gamtoje, stovyklavimą, taip pat edukacinę veiklą.
Šateikių miškų masyvai	Šie miškai turi didelę rekreacinę vertę Šateikių apylinkėse ir sudaro sąlygas tokioms turizmo formoms, kaip poilsis gamtoje, stovyklavimas, grybavimas, uogavimas, pažintinis turizmas, komercinė medžioklė plėtoti.
Milašaičių-Stalgėnų miškų masyvas	Pietrytinėje Plungės rajono dalyje Milašaičių-Stalgėnų miškų masyvas sudaro sąlygas tokioms turizmo formoms, kaip poilsis gamtoje, stovyklavimas, grybavimas, uogavimas, pažintinis turizmas, komercinė medžioklė plėtoti.
Kulių miškų masyvas	Kulių miškų masyvas Kulių apylinkėse sudaro geras sąlygas tokioms turizmo formoms, kaip poilsis gamtoje, stovyklavimas, grybavimas, uogavimas, pažintinis turizmas, komercinė medžioklė plėtoti.
Beržoro ežeras	Jis yra vakarinėje Platelių ežero pusėje, prie Beržoro gyvenvietės. Ežero plotas 49 ha. Kartu su Platelių ir Ilgio ežerais sudaro ežeryną. Beržoro ežeras turi geras galimybes turizmo plėtrai.
Ilgio ežeras	Pietinėje Beržoro ežero pusėje esantis pailgos formos ežeras su dviem salomis – Didžiąja ir Salele. Ežero plotas 114 ha. Kartu su Platelių ir Ilgio ežerais sudaro ežeryną. Beržoro ežeras turi geras galimybes turizmo plėtrai.
Alsėdžių ežeras	Alsėdžių ežeras yra 5 km į pietus nuo Alsėdžių miestelio. Per jį teka Sruoja. Ežero ilgis 1750 m, plotis iki 980 m, didžiausias gilumas – 2,5 m. Plotas - 90 ha. Vandens telkinys yra svarbus tiek tenkinant vietos gyventojų (ypač Alsėdžių miestelio) rekreacinius poreikius, tiek sudaro geras galimybes vystyti tokias turizmo sritis, kaip kaimo turizmas, vandens pramogos ir pan.

Gandingos tvenkinys	Gandingos tvenkinys yra vakarinėje Plungės miesto dalyje, viena jo dalis priklauso Plungės miestui, kita – Nausodžio seniūnijai. Jo plotas – 88 ha. Vandens telkinys yra svarbus tiek tenkinant vietos gyventojų (ypač Plungės miesto) rekreacinius poreikius, tiek sudaro geras galimybes vystyti tokias turizmo sritis, kaip kaimo turizmas, vandens pramogos ir pan.
Minijos upė	Viena gražiausių ir žinomiausių Žemaitijos upių, tačiau Plungės rajone yra šio upės aukštupys, ji čia nėra pakankamai vandeninga, kad be kliūčių būtų galima vystyti vandens turizmo paslaugas. Perspektyva - kaimo turizmas prie upės.
Oginskių dvaras (Plungės dvaras)	Vienas patraukliausių rajone kultūros paminklų, galinčių pritraukti turistų dėmesį.
Platelių dvaro sodybos kompleksas	Dvaro svirne įrengta vienintelė Lietuvoje Užgavėnių kaukių ekspoziciją ir šio žemaičių krašto etnografijos bei gamtos ekspozicijos. Ekspozicijų salėse nuolat veikia parodos, rengiamos konferencijos, seminarai. Šalia esančiame Tradicinių amatų centre vyksta įvairūs edukaciniai užsiėmimai.

Šaltinis: Plungės rajono turizmo plėtros galimybių studija

Kelių infrastruktūra

Plungės rajono susisiekimo sistemą sudaro automobilių valstybinės reikšmės ir vietinių kelių tinklas. Rajono automobilių kelių tinklo karkasą formuoja magistralinis kelias A1/E272 Šiauliai–Palanga (32,430 km), 3 krašto keliai: 164 Mažeikiai–Plungė–Tauragė (39,682 km), 166 Plungė–Vėžaičiai (22,370 km), 169 Skuodas–Plungė (14,780 km) ir 35 rajoniniai keliai (262,210 km). Šiuos kelius prižiūri Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos. Magistralinis ir visi krašto keliai su asfaltbetonio danga.

Plungės rajono savivaldybės kelių infrastruktūros tinklas bendrąja prasme yra pakankamai gerai išplėtotas. Vietinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000-ui ha savivaldybės teritorijos, yra 7 proc. didesnis, nei Lietuvos Respublikos vidurkis, bei tik 3 proc. mažesnis nei Telšių apskrities. Kita vertus, kelių su patobulinta danga ilgis Plungės rajone žymiai mažesnis nei Lietuvoje ar Telšių apskrityje (atitinkamai po 31 proc.).

2019 m. lapkričio 28 d. duomenimis, Plungės rajono savivaldybės vietinių kelių ir gatvių tinklo ilgis – 1 568,3 km, kurį sudaro: su asfaltbetonio danga – 138,9 km, su žvyro danga – 799,0 km, gruntiniai keliai – 630,4 km.

2007 m. Plungės rajono savivaldybės užsakymu buvo atlikta Plungės rajono savivaldybės planuojamų 2007-2013 m. rekonstruoti vietinės reikšmės transporto infrastruktūros objektų galimybių studija ir parengta 2007-2013 metų Plungės rajono gatvių ir kelių tinklo plėtros ir priežiūros programa. Šioje programoje pagal atskiras seniūnijas (išskirti 3 prioritetiniai lygiai: P1, P2, P3) išvardytos rekonstruotinos gatvės (keliai), nurodant jų ilgį metrais ir planuojamus rekonstrukcijos kaštus.

Plungės rajono savivaldybės taryba 2017 m. liepos 27 d. sprendimu Nr.T1-188 patikslino 2007 m. rugsėjo 20 d. sprendimą „Dėl 2007-2013 metų Plungės rajono gatvių ir kelių tinklo dalies plėtros ir priežiūros programos patvirtinimo“, papildydama prioritetų sąrašą.

2014-2020 metų Plungės rajono gatvių ir kelių tinklo dalies plėtros ir priežiūros programos plėtros sąrašė išvardytos rekonstruotinos gatvės (keliai), nurodant jų ilgį metrais ir planuojamus rekonstrukcijos kaštus. Iš viso suplanuota rekonstruoti 107,18 km gatvių (kelių) už 3 8741,36 tūkst. Eur sumą (miesto seniūnijoje: P1 – 6 555,49 tūkst. Eur, P2-1 228,38 tūkst. Eur, P3- 814,40 tūkst. Eur; P- 1 431,16 tūkst. Eur; E (einamiesiems darbams) – 2 503,63 tūkst. Eur; kaimo seniūnijose: P1 – 6 846,73 tūkst. Eur, P2 – 9 702,04 tūkst. Eur, P3- 5 843,42 tūkst. Eur, P- 1 821,83 tūkst. Eur).

Įgyvendinant šią programą, dalis miesto gatvių jau sutvarkyta.

2018 metais įgyvendinti projektai: „Valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 166 Plungė - Vėžaičiai ruožo nuo 0,066 km iki 3,10 km rekonstravimas, įrengiant žiedinę sankryžą, pėsčiųjų ir dviračių takus bei jungiamuosius kelius“; pradėtas įgyvendinti „Plungės miesto Telšių, Laisvės, Rietavo ir Minijos gatvių atkarpų techninių parametrų gerinimo ir eismo saugaus priemonių diegimas“.

2019 metais įgyvendinti projektai: „Ryto gatvės Plungės mieste rekonstrukcija“, „Nausodžio seniūnijos Kaušėnų ir Noriškių kaimų Babrungo gatvės rekonstrukcija“ ir „Babruno seniūnijos Truikių kaimo Platelių gatvės kapitalinis remontas“.

2019 m. įvykdyti pirkimai, pradėti bei jau užbaigti darbai žemiau išvardytuose objektuose

1. Tunelinis viadukas po geležinkeliu Plungės mieste Dariaus ir Girėno gatvėje (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, tunelio konstrukcijos įrengimas, pėsčiųjų tako įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas, apšvietimas).

3 pav. Tunelinis viadukas

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

2. Babrungo gatvės rekonstrukcija su pėsčiųjų-dviračių taku ir lietaus vandens nuvedimu ir apšvietimu. Rekonstruojama 1 726 m ilgio ir 6 m pločio gatvė su pėsčiųjų-dviračių taku ir lietaus vandens nuvedimu (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, 6 cm storio viršutinio dangos sluoksnio įrengimas, nuovažų įrengimas, pėsčiųjų tako su betono trinkelėmis 6 cm storio danga įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas, apšvietimas). Darbai užbaigti.

3. Plungės miesto Telšių, Laisvės, Rietavo ir Minijos gatvių atkarpų techninių parametrų gerinimas. Minijos gatvės rekonstrukcija: įrengiami gatvės pagrindai, asfaltas, pėsčiųjų ir dviračių

takai, apšvietimas, saugaus eismo priemonės, mažoji architektūra. Darbai bus toliau vykdomi 2020 metais

4. Plungės miesto Ryto gatvės rekonstrukcijos darbai (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, 12 cm storio asfaltbetonio dangos sluoksnio įrengimas, nuovažų įrengimas, pėsčiųjų tako iš betono trinkelų 6 cm storio danga įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas, apšvietimas). Darbai užbaigti.

4 pav. Plungės miesto Ryto gatvė

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

5. Babrungo seniūnijos Truikių kaimo Platelių gatvės kapitalinis remontas (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, 8 cm storio asfaltbetonio dangos sluoksnio įrengimas, nuovažų įrengimas, pėsčiųjų tako įrengimas atskiriant signaliniais kuoliukais). Darbai užbaigti.

6. Nausodžio seniūnijos Prūsalių kaimo Malūno gatvės, esačios sodininkų bendrijos „Gandinga“ teritorijoje, kapitalinis remontas (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, 8 cm storio asfaltbetonio dangos sluoksnio įrengimas, nuovažų įrengimas). Darbai užbaigti.

5 pav. Nausodžio sen. Prūsalių k. Malūno g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

7. Žiedinės sankryžos Plungės miesto Dariaus ir Girėno gatvėje, kuri sutampa su rajoniniu keliu Nr. 3201 Truikiai-Prūsaliai, nauja statyba (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, naujos žiedinės sankryžos įrengimas, nuvažų įrengimas, pėsčiųjų tako iš betono trinkelio dangos įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas, apšvietimas). Darbai užbaigti.

6 pav. Žiedinė sankryža Plungės miesto Dariaus ir Girėno gatvėje

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

8. Kulių miestelio J. Tumo-Vaižganto, Gaisrininkų gatvių rekonstravimas ir jų prieigose esančių viešųjų erdvių sutvarkymas (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, 12 cm storio asfaltbetonio dangos sluoksnio įrengimas, nuvažų įrengimas, pėsčiųjų tako iš betono trinkelio dangos įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas, apšvietimas, automobilių stovėjimo aikštelės atnaujinimas). Darbai užbaigti.

7 pav. Kulių miestelio viešųjų erdvių sutvarkymas

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotraukos

9. Dviračių tako Plungės m. J. Tumo – Vaižganto g. (atkarpa nuo Žaltakalnio g. iki A. Jucio g.) įrengimas (įrengtas naujas dviračių takas iš asfaltbetonio dangos, įrengta sankasa ir neregijuojama sistema). Darbai užbaigti.

10. Pėsčiųjų ir dviračių tako Plungės m. Gandingos g. atkarpoje įrengimas, (įrengtas naujas

dviračių takas iš asfaltbetonio dangos, įrengta sankasa ir neregijų vedimo sistema). Darbai užbaigti.

11. Šateikių seniūnijos Alksnėnų kaimo Lino gatvės, esančios sodininkų bendrijos „Linelis“ teritorijoje, kapitalinis remontas (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, 8 cm storio asfaltbetonio dangos sluoksnio įrengimas, nuovažų įrengimas). Darbai užbaigti.

12. Šateikių seniūnijos Alksnėnų kaimo Pamiškės gatvės, esančios sodininkų bendrijų „Žilvytis“ ir „Ramunė“ teritorijose, kapitalinis remontas (paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, 8 cm storio asfaltbetonio dangos sluoksnio įrengimas, nuovažų įrengimas). Darbai užbaigti.

13. Parengtas Plungės miesto Lankos gatvės rekonstrukcijos projektas. Atliktas saugaus eismo auditas. Darbus planuojama pradėti 2020 metais.

14. Parengtas Stalgėnų seniūnijos Milašaičių kaimo A. Plechavičiaus gatvės rekonstrukcijos projektas, atlikta bendroji ekspertizė, saugaus eismo auditas.

Žemės ūkis ir kaimo plėtra

Plungės rajono žemės ūkio sektoriui būdingos tipiškos šalies žemės ūkio problemos – maži nespecializuoti ir neperspektyvūs ūkiai, daug senyvo amžiaus ūkininkaujančių asmenų. Pagrindinė žemės ūkio gamybos problema – neefektyvus turimo gamybinio potencialo panaudojimas. Tai lemia ne tik sudėtingos rinkos sąlygos ir nepakankama žemdirbių adaptacija prie jų, bet ir turimo potencialo neatitiktis šiuolaikinės gamybos sąlygoms, apyvartinių lėšų trūkumas, žemės ūkio subjektų nepakankamas aktyvumas ir organizuotumas, verslumo ir vadybinių gebėjimų trūkumas, patirties stoka.

Plungės rajono savivaldybės teritorijoje vyrauja prasti dirvožemiai, kalvotas reljefas, laukai maži. Tai apsunkina ūkininkavimo sąlygas. Rajone dauguma ūkininkų užsiima tradicinėmis žemės ūkio šakomis - augalininkyste ir gyvulininkyste.

2020 m sausio 1 d. Plungės rajone buvo įregistruoti 2 751 ūkininkų ūkis.

2019 m. paraiškas deklaruoti žemės ūkio naudmenas ir pasėlius pateikė 2 915 savivaldybės ūkininkų, kurie deklaravo 50 685 ha. Iš jų:

- 49 389 ha žemės ūkio naudmenos, už kurias mokamos tiesioginės išmokos,
- 78 ha, už kuriuos išmokos nemokamos (tai smulkūs (iki 10 arų) ar natūraliai apaugę, užmirkę ploteliai),
- 59 ha paramai gauti tinkami plotai, kurie einamaisiais metais neatitiko išmokoms skirtų reikalavimų,
- 1 159 ha remiami pagal kitas paramos programas, iš jų pagrindinė - išmokos už miškus, melioracijos griovius.

ES remiami augalai sudaro 32 proc. deklaruoto ploto, arba 15 999 ha, o pievos, ganyklos sudaro 63 proc. deklaruoto ploto, arba 31 201 ha. Kiti žemės ūkio augalai sudaro 5 proc. deklaruoto ploto, arba 2 189 ha.

Visos paraiškos deklaruoti pasėlius ir žemės ūkio naudmenas buvo teikiamos elektroniniu būdu. Įbraižyti 17 961 deklaruojamas laukas, kurie daugiausia maži ir sudėtingos konfigūracijos.

Rajone sertifikuoti 42 ekologiniai ūkiai, sertifikuotas plotas – apie 2 787 ha žemės ūkio naudmenų.

Viena pagrindinių sąlygų žemės ūkio paramai gauti - žemės ūkio ir kaimo valdos įregistravimas ir registracijos duomenų atnaujinimas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre. Šiuo metu registre įregistruota 3 581 žemės ūkio valda.

Gyvulininkystės sektorius rajone yra svarbi ir prioritetinga žemės ūkio sritis. Šio sektoriaus plėtrai rajone yra palankios gamtinės sąlygos, susiformavusios gyvulių auginimo tradicijos, sukaupta patirtis.

Plungės rajono savivaldybėje yra paplitusios šios tradicinės gyvulininkystės šakos: pieninė galvininkystė, mėsinė galvininkystė, kiaulininkystė, paukštininkystė, arklininkystė, avininkystė, ožkininkystė, triušininkystė ir bitininkystė.

Dėl mažų pieno supirkimo kainų žymiai sumažėjo melžiamų karvių skaičius. Metų pabaigoje rajone buvo laikoma tik 7 302 karvės arba 425 vnt. mažiau negu praėjusiais metais. Daugiausia karvių sumažėjo smulkiuose, 1-5 laikančių karves, ūkiuose. Smulkiųjų ūkininkų pasitraukimo pagrindinės priežastys - žema pieno supirkimo kaina.

Pieno gamintojų, parduodančių pieną - 452 vnt. Per 2019 metus parduota 41 917 tonų natūralaus riebumo pieno. Per metus iš pieno gamybos pasitraukė 47 pieno gamintojai.

Bendras galvijų skaičius rajone yra 23 440 vnt., o palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo 473 vnt. Mėsinių galvijų skaičius rajone yra 8 784 vnt., o palyginti su praėjusiais metais yra padidėjimas 278 vnt.

SOCIALINIAI VEIKSNIAI

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 2 794 184 gyventojai. Nuolatinių gyventojų skaičius 2018 m. sumažėjo 14,9 tūkst. (0,5 proc.), per 2017 m. – 39 tūkst (1,4 proc.). Mažėja dėl įvairių veiksnių: neigiamo gyventojų gimstamumo, mirtingumo, emigracijos.

Statistikos departamento duomenimis, 2019 metų pradžioje Plungės rajono savivaldybėje gyveno 33 284 gyventojai. Iš jų Plungės mieste - 16 936 gyventojai, kaime – 16 348 gyventojai. Plungės rajono savivaldybėje 2019 m. gyveno 15 705 vyrai ir 17 579 moterys. Iš jų Plungės mieste gyveno 7 578 vyrai ir 9 358 moterys; kaime – 8 127 vyrai ir 8 221 moteris.

2019 metais Plungės rajono savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriuje įregistruota 412 gimimų (221 berniukas ir 191 mergaitė), 114 iš jų - užsienio valstybėse gimę Lietuvos Respublikos piliečių vaikai, kurie įstatymo numatyta tvarka įtraukti į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje. Įregistruoti 9 kūdikiai, kai vaiko motina nėra įregistravusi santuokos su vaiko tėvu ir tėvystė nepripažinta. Įregistruoti 97 tėvystės nustatymai ir pripažinimai. Po daugelio metų pertraukos įregistruoti trynukai ir 8 dvynukų poros. Jauniausia mama - 16 metų, jauniausias tėvas – 18 metų.

Įregistruoti 392 mirimai. 9 Plungės rajono piliečiai mirė užsienio valstybėse, kurie įstatymo numatyta tvarka įtraukti į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje.

2019 metais gimimų ir mirimų Plungės rajono savivaldybės seniūnijose Civilinės metrikacijos skyriuje įregistruota:

3 lentelė. Įregistruoti 2019 m. gimimai ir mirimai seniūnijose:

Eil. Nr.		Gimimai	Mirimai
1.	Plungės m.	221	176
2.	Alsėdžių seniūnija	6	12
3.	Babruno seniūnija	28	26
4.	Kulių seniūnija	9	18
5.	Nausodžio seniūnija	40	42
6.	Paukštakių seniūnija	15	18
7.	Platelių seniūnija	13	27
8.	Stalgėnų seniūnija	9	9
9.	Šateikių seniūnija	35	24
10.	Žem. Kalvarijos seniūnija	13	34
11.	Žlibinų seniūnija	23	6

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

2019 metais įregistruotos 252 santuokos (iš jų 89 santuokos buvo įregistruotos bažnyčioje, kurios įstatymo numatyta tvarka įtrauktos į apskaitą). Su užsienio valstybės piliečiais įregistruotos 9 santuokos, 18 porų plungiškių santuokas įregistravo užsienio valstybėse, kurios įstatymo numatyta

tvarka įtrauktos į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje, 21 santuoka buvo įregistruota kitose jaunavedžių pasirinktose vietose.

Įregistruota 116 ištuokų. 8 plungiškių ištuokos įregistruotos užsienio valstybėse, kurios įstatymo numatyta tvarka įtrauktos į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje.

2018 m. iš Plungės rajono savivaldybės emigravo 369 nuolatiniai gyventojai, imigravo 277 žmonės. Tarptautinė migracija paskutiniaisiais metais išlieka neigiama - emigravo daugiau negu imigravo.

ŠVIETIMAS

Kiekviena savivaldybė švietimo srityje siekia kurti visiems prieinamą, efektyviai veikiančią ikimokyklinio, bendrojo ir neformaliojo ugdymo sistemą. Švietimas turi padėti asmeniui įgyti profesinę kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinę technologijų, kultūros bei asmeninių gebėjimų lygį, ir sudaryti sąlygas mokytis visą gyvenimą – nuolat tenkinti pažinimo poreikius, siekti naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, reikalingų jo profesinei karjerai ir gyvenimo įprasminimui.

Plungės rajono savivaldybei pavaldžios 26 įstaigos, teikiančios ugdymo paslaugas: 5 gimnazijos, 1 paslaugų ir švietimo pagalbos centras, 3 pagrindinės mokyklos, 2 progimnazijos, 1 specialiojo ugdymo centras, 7 lopšeliai – darželiai, 1 universalus daugiafunkcis centras, 2 daugiafunkciai centrai, 1 mokykla – darželis, 1 pradinė mokykla, 2 meno mokyklos ir 1 sporto ir rekreacijos centras. Pedagoginės psichologinės tarnybos veikla vykdoma Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centre.

Bendrojo ugdymo mokyklose mokosi 3 908 mokiniai, pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomi 1492 vaikai, formalųjį švietimą papildančiose įstaigose mokosi 1 292 mokiniai.

Rajono ugdymo įstaigų veiklą koordinuoja Plungės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius.

4 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų ir mokinių skaičiaus kitimas 2016-2019 m.

Mokyklos pagal tipus	Mokyklų skaičius				Pradinio ugdymo programos mokinių skaičius				Pagrindinio ugdymo programos mokinių skaičius				Vidurinio ugdymo programos mokinių skaičius			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Gimnazijos	5	5	5	5	243	245	226	218	674	609	577	622	545	492	513	488
Progimnazijos	-	-	2	2	-	-	132	145	-	-	202	221	-	-	-	-
Pagrindinės mokyklos	5	5	3	3	899	918	780	722	1497	1439	1222	1175	-	-	-	-
Suaugusiųjų švietimo centras	1	1	-	-	-	-	-	-	22	25	-	-	63	58	-	-
Pradinės mokyklos	1	1	1	1	221	218	207	221	-	-	-	-	-	-	-	-
Mokyklos – darželiai	2	1	1	1	33	21	17	18	-	-	-	-	-	-	-	-
Specialiojo ugdymo centras	1	1	1	1	19	23	18	15	64	59	63	63	-	-	-	-
Iš viso	15	14	13	13	1415	1425	1380	1339	2257	2132	2064	2081	608	550	513	488

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Mokyklų tinklo optimizavimas sudaro galimybę mažinti „tuščių“ mokymosi vietų, todėl kartu mažėja ir vieno mokinio išlaikymo išlaidos. Optimizavus mokyklų tinklą, sutaupoma lėšų, kurias racionaliai naudojant būtų galima pagerinti mokyklų aprūpinimą mokymo priemonėmis, vadovėliais, kompiuteriais, atnaujinti mokymosi aplinką, tobulinti mokytojų kvalifikaciją, steigti naujus specialistų etatus. Bendrojo ugdymo mokyklų tinklo optimalumą puikiai atspindi rodiklis, rodantis, kiek lėšų yra skiriama išlaikyti vienam mokiniui.

Plungės rajono mokyklose finansavimas, tenkantis vienam mokiniui iš valstybės tikslinės dotacijos (mokinio krepšelio) ir Savivaldybės biudžeto, yra daugmaž tolygus, tik iš bendro konteksto išsiskiria kaimo vietovių mokyklos – ten vieno mokinio išlaikymas yra brangesnis (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Išlaidos, tenkančios 1 vaikui Plungės rajono švietimo įstaigose 2019 m.

Mokykla	Mokinių skaičius 2018-09- 01	Savivaldybės biudžetas		Mokymo lėšos		Iš viso išlaidų 1 vaikui
		2019 m. Savivaldybės biudžeto lėšos, Eur	Tenka 1 vaikui sav. biudžeto lėšų, eurais	2019 mokymo lėšos, Eur	Tenka 1 vaikui mokymo lėšų, eurais	
„Saulės“ gimnazija	533	225324	423	816914	1533	1956
Platelių gimnazija	142	139301	981	364034	2564	3545
Alsėdžių S. Narutavičiaus gimnazija	263	231100	879	502100	1909	2788
Kulių gimnazija	229	196000	856	459298	2006	2862
Žemaičių Kalvarijos M. Valančiaus gimnazija	237	196303	828	456400	1926	2754
Senamiesčio mok.	883	190313	216	1088200	1232	1448
„Ryto“ pagrindinė mokykla	970	222780	230	1274400	1314	1544
A. Jucio progimnazija	173	136924	791	283940	1641	2432
„Babrungo“ progimnazija	194	129700	669	360500	1858	2527
Šateikių pagrindinė mokykla	149	154657	1038	331067	2222	3260
M. Valančiaus pradinė m.	207	67900	328	297952	1439	1767
Prūsalių darželis-mokykla	43	98981	2302	85452	1987	4289
Didvyčių daugiafunkcis centras	19	69674	3667	34773	1830	5497
Specialiojo ugdymo centras	81	487500	6019	398898	4925	10944
Iš viso mokyklų	4123	2546456	618	6753928	1638	2256
L. d. „Pasaka“	203	416415	2051	276700	1363	3414
L. d. „Vyturėlis“	204	371499	1821	204300	1001	2822
L. d. „Rūtelė“	228	375500	1647	232680	1021	2668
L. d. Saulutė	222	326600	1471	229699	1035	2506
L. d. „Raudonkepurnaitė“	190	324593	1708	217632	1145	2853
L. d. „Nykštukas“	137	233600	1705	154200	1126	2831
Alsėdžių l. d.	45	95800	2129	66900	1487	3616
Iš viso darželių	1229	2144006	12532	1382111	8178	20710
Sporto ir rekreacijos centras	441	438638	995	25100	57	1052
Oginskio meno mok.	585	880599	1505	33400	57	1562
Platelių meno mok.	219	244723	1117	12600	58	1175
Platelių UDC	37	127200	3438	58200	1573	5011
Iš viso neformaliojo ugdymo įstaigoms	1282	1691159	1319	129300	101	1420
Bendra suma	6634	6381621	962	8265339	1246	2208

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Iš 5 lentelės pateiktų duomenų matyti, kad kai kuriose Plungės rajono kaimo vietovėse veikiančiose mokyklose vieno mokinio išlaikymo kaštai kone dvigubai viršija Plungės miesto mokyklų rodiklius. Tačiau, siekiant mokyklų tinklo optimalumo, svarbu nepamiršti ir kito faktoriaus – mokyklos atokesnėse kaimo vietovėse yra tarsi kultūros židiniai, todėl kartais verta patirti didesnes išlaidas, bet išsaugoti kaimo mokyklas. Plungės specialiojo ugdymo centras yra finansuojamas ne iš Savivaldybės biudžeto lėšų – jis gauna tiesioginę valstybės biudžeto dotaciją.

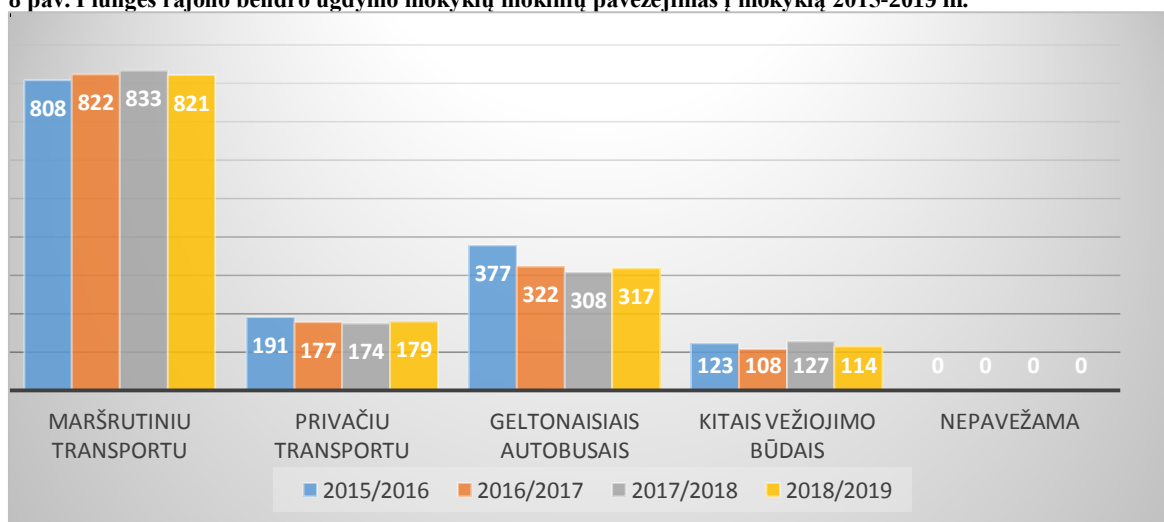
Kaimiškose vietovėse toliau negu 3 kilometrai iki ugdymo įstaigos gyvenančių mokinių pavėžėjimu iki artimiausios bendrojo ugdymo mokyklos rūpinasi Savivaldybė. Iš 6 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad daugiausia mokinių į mokyklas patenka maršrutiniu transportu. Visos Savivaldybės kaimo bendrojo ugdymo mokyklos apsirūpinusios geltonaisiais autobusais (2019 m. duomenimis – 15 geltonųjų autobusų), kuriais pavežama apie 25 proc. mokinių.

6 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių pavėžėjimas į mokyklas 2012-2019 m.

Transporto priemonė	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Maršrutiniu transportu	969	836	834	808	822	833	821
Privačiu transportu	270	238	243	191	177	174	179
Mokyklų transportu		-	-	4	2	10	10
Geltonaisiais autobusais	423	438	364	377	322	308	317
Kitais vežiojimo būdais	95	72	124	119	106	117	104
Iš viso vežiojama (proc.)	1757 (100%)	1584 (100%)	1570 (100%)	1499 (100%)	1429 (100%)	1442 (100%)	1366 (100%)
Nepavežama	26 (1,4 proc.)	1	-	0	0	0	0

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

8 pav. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių pavėžėjimas į mokyklą 2015-2019 m.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Ugdymo kokybė. Švietimo sistemos gebėjimą padėti vaikams ir jaunuoliams pasirengti ateityje gyventi, prisitaikant prie sparčios socialinės, ekonominės ir kultūrinės kaitos, lemia

mokytojų pajėgumas suvokti visuomenės poreikius ir su išsilavinimu siejamus lūkesčius. Todėl viena svarbiausių švietimo kokybės sąlygų yra mokytojų dalykinė ir profesinė kompetencija. Plungės rajono mokyklose dirba dalyko specialistai, turintys pedagoginį išsilavinimą, o tai iš esmės užtikrina švietimo paslaugų kokybę. Antri mokslo metai iš eilės mokytojų su aukštuoju išsilavinimu procentas nekinta (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų išsilavinimas, 2011-2019 m.

Rodiklis	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Mokytojų skaičius	541	516	488	452	497	453	431	405
Su aukštuoju išsilavinimu (pedagoginiu) skaičius, procentas	527 (97,4 proc.)	502 (97,3 proc.)	479 (98,2 proc.)	444 (98,2 proc.)	472 (95 proc.)	434 (95,8 proc.)	423 (98,1 proc.)	400 (98,7 proc.)
Su aukštesnioju išsilavinimu (pedagoginiu) skaičius, procentas	12 (2,2 proc.)	11 (2,1 proc.)	9 (1,8 proc.)	8 (1,8 proc.)	7 (1,4 proc.)	6 (1,3 proc.)	8 (1,9 proc.)	5 (0,01 proc.)
Su viduriniu išsilavinimu skaičius, procentas	2 (0,4 proc.)	3 (0,6 proc.)	0	0	0	0	0	0

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Kiti rodikliai, rodantys ugdymo kokybę, yra susiję su mokinių pasiekimais. Vertinama, kiek mokinių, pradėjusių mokytis pagal tam tikrą bendrojo ugdymo pakopą, ją baigė. Palyginus Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklose besimokiusių mokinių rezultatus 2010 m. ir 2019 m., procentas įgijusių pagrindinį išsilavinimą išlieka stabilus ir net kiek padidėjo, o vidurinį išsilavinimą įgijusių mokinių skaičius šiek tiek sumažėjo (žr. 8 lentelę). Paliktų kartoti kursą mokinių procentas per paskutiniuosius mokslo metus išliko nepakitęs.

8 lentelė. Pagrindinio, vidurinio išsilavinimo įgijimas, kurso kartojimas Plungės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2010-2019 m.

Rodiklis	2010-2011 m. m.	2011-2012 m. m.	2012-2013 m. m.	2013-2014 m. m.	2014-2015 m. m.	2015 - 2016 m. m.	2016-2017 m. m.	2017-2018 m.m.	2018-2019
Įgijo pagrindinį išsilavinimą (proc.)	96,0	96,8	97,4	97,0	98,1	92,1	98,6	97,2	97,8
Įgijo vidurinį išsilavinimą (proc.)	97,9	96,2	95	97,3	97,5	90,7	98,0	96,9	96,1
Paliktų kartoti kurso skaičius, proc.	80 (1,4 proc.)	105 (1,8 proc.)	64 (1,2 proc.)	54 (1,2 proc.)	22 (0,5 proc.)	5 (0,1 proc.)	26 (0,6 proc.)	1 (0,3 proc.)	12 (0,3 proc.)

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Ugdymo kokybę rajono mokyklose rodo valstybinių brandos egzaminų rezultatai. Palyginus Plungės rajono savivaldybės mokinių, laikiusių valstybinius brandos egzaminus 2013 – 2019 m. laikotarpiu, rezultatus (vertinta, koks procentas mokinių, pasirinkusių laikyti tam tikro dalyko egzaminą, jį išlaikė) su šalies mokinių rezultatų vidurkiiais, pastebėta, kad iš daugumos dalykų Plungės rajono savivaldybės mokyklų mokinių rezultatai prilygsta šalies vidurkiui arba yra geresni (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Plungės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių išlaikytų valstybinių brandos egzaminų dalis procentais 2013 – 2019 m.

Dalykas Metai	Plungės rajono savivaldybėje							Šalyje						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lietuvių kalba ir literatūra	92,2	88,2	86,1	89,9	86,1	90,9	93,4	90,2	88,1	89,8	89,8	89	91,3	90,6
Matematika	90,5	91,3	86,3	91,5	96,6	83,8	81,3	93,4	88,1	90,7	89,3	94,4	86,2	82,1
Anglų kalba	98	97,9	100	99	99	97,8	97,5	98,8	99,2	99,7	97,9	98,5	99,3	97,9
Rusų kalba	100	100	-	100	100	100	100	99,4	99,6	-	99,4	99,7	99,8	99,8
Istorija	97,8	87,8	99,3	97	97,5	95,9	95,9	95,4	89,3	99,4	98,3	98,1	95,3	95,3
Biologija	97,4	97,9	96,9	97,5	100	98,9	97,7	95,2	96,7	95,7	95,4	97,8	98,7	97,6
Chemija	97,9	86,5	100	100	93,8	100	100	97,8	97,8	96	98,5	99,1	98,5	97,8
Fizika	88,2	95,2	79,2	96,4	90,5	97,7	93,7	94,1	96,5	95,3	98,2	97,6	87,8	96,7
Informacinės technologijos	87	95,1	96,4	89,6	98,1	100	97,8	2,5	92,2	93,9	93,2	97	97,2	96,5
Geografija	98,9	98,9	99,1	99	100	95,2	98,1	96,7	98,1	97,8	98,5	98,4	96,2	96,1

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Neformalusis vaikų švietimas

Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais. Formalųjį švietimą papildančio ugdymo paskirtis – pagal ilgalaikes programas sistemiškai plėsti tam tikros srities žinias, stiprinti gebėjimus ir įgūdžius ir suteikti asmeniui papildomas dalykines kompetencijas.

Plungės rajone 2019 m. veikė trys formalųjį švietimą papildančios įstaigos: Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla, Plungės r. Platelių meno mokykla ir Plungės sporto ir rekreacijos centras. Neformaliojo vaikų ugdymo programos vykdomos ir Plungės kultūros centre. Plungės Mykolo Oginskio meno mokykloje ugdoma 595 mokiniai. Suburtas profesionalus ir kūrybingas aukštos kvalifikacijos pedagogų kolektyvas. Mokykloje veikia Muzikos, Dailės ir Choreografijos skyriai. Veikia 29 meno kolektyvai. Plungės r. Platelių meno mokykloje ugdoma 217 mokinių. Veikia Muzikos, Dailės, Choreografijos skyriai. Įsteigti Platelių meno mokyklos filialai Alsėdžiuose, Žemaičių Kalvarijoje, Kuliuose, Šateikiuose.

Neformaliojo švietimo įstaigas mokiniai renka pagal poreikius ir galimybes. Mokiniai renka arčiausiai gyvenamosios vietos esančias įstaigas, todėl neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjai jau noriai vykdo programas ir plečia veiklą kaimiškose vietovėse.

2019 m. Plungės rajone veikė 15 neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjų, kurie vykdė 40 neformaliojo vaikų švietimo programų. Šių programų veiklose dalyvavo 1547 mokiniai. Mokiniai galėjo ugdytis choreografinės krypties (lietuvių liaudies tautinių šokių, baletų, lotynų ir šiuolaikinių šokių), sporto (kovinės savignyos, karatė, Tag regbio, fitneso, futbolo), muzikinės (dainavimo, orkestro, pučiamųjų instrumentų, ansambliavimo, kankliavimo), dailės (meninės medžio drožybos, kompiuterinės grafikos), pilietiškumo, technologijų, teatro, renginių organizavimo, robotikos, sveikos gyvensenos ir socialinių įgūdžių formavimo programų kryptyse.

SPORTINĖ VEIKLA

Plungės rajone veikia 1 Sporto ir rekreacijos centras. Centre nuolat treniruojasi apie 500 vaikų ir jaunimo; sporto klubuose – apie 1 200 gyventojų (apie 400 iš jų – SRC auklėtiniai). Rajone aktyvią veiklą vykdo 32 sporto klubai:

Klubas	Sporto šaka
Komandinių sporto žaidimų	
VO Plungės krepšinio sporto klubas „Žemaitukai“	Krepšinis
Plungės sporto klubas „Makabi“	Krepšinis
Regbio klubas DORBĖ	Regbis
VŠĮ Sporto klubas „Plungės olimpiečiai“	Krepšinis
VŠĮ „Baudėjas“	Krepšinis
Plungės rajono ritinio klubas „Plateliai“	Lietuviškas ritinys
VŠĮ Plungės ledo ritulio klubas	Ledo ritulys
Plungės sporto klubas "Už Plungę"	Krepšinis
VŠĮ „Plungės futbolas“	Futbolas
VO VORAS	Krepšinis
Futbolo veteranų klubas „Plungė“	Futbolas
Asociacija futbolo klubas „Redlipas“	Futbolas
Asociacija „Kalvynas“	Krepšinis
VŠĮ „Pievelė“	Futbolas
Individualių ir dvikovinių sporto šakų	
Plungės karatė kiokušin klubas „Shodan“	Karatė
Stalo teniso klubas „Žemaite“	Stalo tenisas
Baidarių ir kanojų, orientavimosi sporto ir turizmo klubas „Versmė“	Baidarių ir kanojų irklavimas Orientavimosi sportas
Jėgos sporto klubas „Plungės meška“	Jėgos sportas
Plungės baidarių ir kanojų klubas	B/k irklavimas
Visuomeninis šachmatų klubas „Bokštas“	Šachmatai
Klubas „Plungės dziudo“	Dziudo
Teniso mėgėjų klubas	Lauko tenisas
Asociacija „Platelių burlentės“	Buriavimas
Klubas „Porto boulingas“	Boulingas
VŠĮ „Klaipėdos žingsnis“	Sportiniai šokiai
Techninių sporto šakų	
Motokroso klubas „Žemaitija“	Motokrosas
Automobilių sporto klubas „Tornada“	Automobilių sportas
Sveikatingumo sporto klubai	
Plungės r. invalidų sporto klubas „Atgaiva“	
R. Šilenskienės sporto centras	
Sporto klubas „Era“	
Sporto ir laisvalaikio centras „Mona“	
SPA ir sporto klubas „Eola“	

Pagrindiniai rajono sporto rodikliai - 10 lentelėje. Iš duomenų matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu daugėjo sportuojančiųjų sporto klubuose skaičius ir dalyvių skaičius sporto renginiuose

10 lentelė. Plungės rajono sporto rodikliai 2009-2018 m.

Eil. Nr.	Rodiklis	2009	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.	Visuomeninių sporto organizacijų skaičius	25	29	29	30	32	32	32
2.	Sporto asociacijų skaičius	1	1	1	1	1	2	2
3.	Sporto centrų (sporto mokyklų)	1	1	1	1	1	1	1
4.	Propaguojamų sporto šakų skaičius	16	17	6	15	15	15	18
5.	Sporto renginių skaičius	40	50	10	37	42	41	43
6.	Sporto renginių dalyvių skaičius	1800	4079	2000	2000	2800	2900	3500
7.	Kūno kultūros ir sporto specialistų, dirbančių savivaldybės įstaigose, skaičius	28	41	23	24	25	26	26
8.	Stadionų skaičius	1	1	2	1	0	0	0
9.	Sporto salių skaičius	15	15	15	15	15	15	15
10.	Sporto aikštelės	15	15	15	15	15	15	15
11.	Sportuojančiųjų skaičius Sporto ir rekreacijos centre	630	700	508	508	500	482	489
12.	Sportuojančiųjų skaičius sporto klubuose, sporto viešosiose įstaigose	900	1204	600	800	700	700	700

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

2019 metais iš Sporto plėtros programos finansuoti 57 sporto projektai, iš kurių 9 - Plungės sporto ir rekreacijos centro, 31- sporto klubų ir 17 - kaimo seniūnijų ir bendruomenių. 29 Plungės rajono savivaldybės gyventojams ir sporto atstovams, pasiekusiems aukštų rezultatų sporto srityje, ir 7 jų treneriams išmokėtos skatinimo premijos.

2019 metais atnaujinti dviejose Plungės progimnazijose sporto aikštynai ir vienas ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. „Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos programos projekto „Savivaldos darbuotojų gebėjimų ugdymas ir ryšių su vietos bendruomenėmis stiprinimas Kulių (LT) ir Kalėčių (LV) seniūnijų gyventojų gyvenimo kokybei ir socialinei aplinkai gerinti, Sports activities“ Nr. LLI-361“ lėšomis 2019 m. atnaujintas Kulių gimnazijos stadionas.

9 pav. Atnaujintas Kulių gimnazijos stadionas

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

11 lentelė. Plungės sporto bazių atnaujinimas 2017-2019 m.

2017 m.	2018 m.	2019 m.
1. Krepšinio aikštelė Stoties g.	1. Krepšinio aikštelė A. Jucio	1. „Babrungo“ progimnazijos

2. Krepšinio aikštelė V. Mačernio g.	g. 2. Krepšinio aikštelė Miškų g. 3. Platelių gimnazijos krepšinio aikštelė 4. Alsėdžių miestelio krepšinio aikštelė	krepšinio aikštelė 2. L. d. „Saulutė“ krepšinio aikštelė 3. Akademiko A. Jucio progimnazijos krepšinio aikštelė 4. Kulių gimnazijos stadionas
--------------------------------------	---	--

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Didžiausios rajono sporto bazės apibūdinamos 12 lentelėje.

12 lentelė. Plungės rajono sporto bazės

ŽIRGYNO SPORTO SALE	
Parko 1	VšĮ „Plungės futbolas“
SPECIALIZUOTA DZIUDO SALE	
Parko 1	Plungės SRC, Dziudo klubas
„ŽEMAITIJOS SUVENYRO“ SPORTO SALE	
Telšių g. 26 A	Plungės SRC
ŠACHMATŲ KLUBAS „BOKŠTAS“	
Vytauto g. 9	Plungės SRC ir šachmatų klubas „Bokštas“
IRKLAVIMO BAZĖ	
Gondingos g. 65	Plungės SRC
AUTO- MOTOKOMPLEKSAS „ŽEMAITIJA“	
Paušnių k., Babrungo seniūnija	Motokroso klubas „Žemaitija“
PLATELIŲ „ŽALGIRO“ JACHTŲ KLUBAS	
Ežero g. 40, Platielių mstl.	Platielių „Žalgirio“ jachtų klubas
DIRBTINĖS DANGOS FUTBOLO AIKŠTĖ	
Mendeno g. 7, prie Technologijų ir verslo mokyklos	VšĮ „Plungės futbolas“

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

KULTŪRA

Šiuo metu Plungės rajono savivaldybėje veikia 7 biudžetinės kultūros įstaigos:

13 lentelė. Plungės rajono savivaldybės kultūros įstaigos

Įstaigos pavadinimas	Įstaigų ir jų filialų skaičius 2018 m.	Kultūros ir meno darbuotojų skaičius 2018 m.
Plungės rajono savivaldybės kultūros centras	1 centras	31
Plungės rajono savivaldybės Kulių kultūros centras	1 centras + 2 skyriai (Nausodžio, Stalgėnų)	7
Plungės rajono savivaldybės Šateikių kultūros centras	1 centras + 2 skyriai (Aleksandravo, Narvaišių)	7
Plungės rajono savivaldybės Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	1 centras + 3 skyriai (Alsėdžių, Platielių, Gintališkės)	10
Plungės rajono savivaldybės Žlibinų kultūros centras	1 centras + 4 skyriai (Kantaučių, Stanelių, Grumblių, Glaudžių)	10
Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka	1 centras + 4 skyriai (18 teritorinių padalinių)*	36
Žemaičių dailės muziejus	1 muziejus + 1 skyrius (Buknatėje)	11

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

**Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka turi 4 skyrius: Aptarnavimo, Vaikų literatūros, Metodinių–spaudinių komplektavimo, Informacijos ir mokymų centrą. Bibliotekai priklauso 18 padalinių: Plungės miesto, Aleksandrovo, Alsėdžių, Didvyčių, Gegrėnų, Glaudžių, Grumblių, Karklėnų, Kantaučių, Kulių, Narvaišių, Platelių, Stalgėnų, Stanelių, Šateikių, Varkalių, Žemaičių Kalvarijos, Žlibinų.*

Kultūros centrų veikla daugiaplanė ir įvairi. Kultūros centrų funkcijas reglamentuojantis Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymas numato, kad kultūros centrai turi vykdyti šias funkcijas:

- sudaryti sąlygas etninės kultūros sklaidai, populiarinti senąsias kultūros tradicijas, papročius, laiduoti etninės kultūros perimamumą;
- organizuoti mėgėjų meno kolektyvų, studijų, būrelių veiklą;
- rūpintis mėgėjų meno kolektyvų parengimu ir dalyvavimu dainų šventėse, vietiniuose, regioniniuose, respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose;
- organizuoti pramoginius, edukacinius ir kitus renginius;
- organizuoti valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių paminėjimus;
- rūpintis vaikų ir jaunimo užimtumu, meniniu ugdymu;
- kurti ir įprasminti šiuolaikines modernias meno veiklos formas;
- organizuoti etninę kultūrą, mėgėjų meną populiarinančius renginius, tenkinti kitus bendruomenės kultūrinius poreikius;
- sudaryti sąlygas profesionalaus meno sklaidai;
- tenkinti sociokultūrinius bendruomenės poreikius.

Plungės rajono savivaldybėje veikiantys kultūros centrai, įgyvendindami šias funkcijas, sukaupė turtingą kultūros paslaugų teikimo vietos bendruomenėms patirtį. Išsaugotos etninės kultūros tradicijos, renginiai, mėgėjų meninė veikla sudaro sąlygas tenkinti gyventojų kultūros poreikius, užtikrinti jų kūrybinę saviraišką. Vystomos visos mėgėjų meno sritys bei žanrai, veikia mėgėjų meno kolektyvai, suformuota visų žanrų respublikinių ir regioninių renginių sistema.

2018 m. Plungės rajono savivaldybėje iš viso buvo 74 meno mėgėjų kolektyvai (apima meno mėgėjų kolektyvus bei studijas, būrelius, klubus). Iš jų - 51 mėgėjų meno kolektyvas ir 23 studijos, būreliai, klubai. Žemiau lentelėje pateikiami duomenys apie mėgėjų meno kolektyvų skaičių Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose.

14 lentelė. Plungės rajono mėgėjų meno kolektyvai (2018 m.)

Įstaigos pavadinimas	Mėgėjų meno kolektyvai			
	Mėgėjų meno kolektyvai	Mėgėjų meno kolektyvų dalyviai	Iš jų - vaikų ir jaunimo mėgėjų meno kolektyvai	Iš jų - vaikų ir jaunimo meno kolektyvų dalyviai
Plungės r. savivaldybės kultūros centras	13	395	4	204
Šateikių kultūros centras ir skyriai	10	107	4	50
Žemaičių Kalvarijos kultūros centras ir skyriai	12	78	3	40
Kulių kultūros centras ir skyriai	8	118	1	11
Žlibinų kultūros centras ir skyriai	8	98	2	7
Iš viso	51	796	14	312

Šaltinis: Plungės r. savivaldybės ir kultūros centrų pateikti duomenys

Analizuojant aukščiau lentelėje pateiktus duomenis, nustatyta, kad daugiausia mėgėjų meno kolektyvų ir jų narių turi Plungės kultūros centras (13 vnt.).

Žemiau esančioje lentelėje pateikiami duomenys apie studijų, būrelių, klubų skaičių Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose.

Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose 2018 m. įvyko 1 220 įvairaus tipo renginių: mėgėjų meno kolektyvų koncertai, spektakliai (Lietuvoje ir užsienyje), profesionaliojo meno sklaidos renginių (parodos, koncertai (klasikinės, džiaz muzikos), spektakliai), tautodailės ir kt. parodų, ekspozicijų, edukacinių renginių, kino filmų, pramoginės muzikos koncertų. Iš viso 2018 m. renginiuose sudalyvavo 618 917 dalyvių.

15 lentelė. Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose vykusių renginių ir lankytojų bei dalyvių skaičius (2018 m.)

Nr.	Kultūros centras	Renginių skaičius	Lankytojų ir dalyvių skaičius
1.	Plungės r. savivaldybės kultūros centras	576	568 364
2.	Šateikių kultūros centras	155	8 613
3.	Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	43	7 955
4.	Kulių kultūros centras	69	7 940
5.	Žlibinų kultūros centras	92	5 294
Iš viso:		935	598 166

Šaltinis: Plungės r. savivaldybės kultūros centrų duomenys

VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka – moderni biblioteka, aktyviai dalyvaujanti žinių visuomenės kūrimo procese, bendruomenės nariams suteikianti lygias galimybes naudotis informacijos resursais bei tenkinanti jų informacijos, švietimo, laisvalaikio, kultūros ir mokymosi visą gyvenimą poreikius; didelį dėmesį skirianti kultūros paveldo išsaugojimui.

2018 – ieji buvo sėkmingi Plungės viešajai bibliotekai. Metų pradžioje po rekonstrukcijos atidaryta Vaikų biblioteka (Vaikų literatūros skyrius). Šiame pastate anksčiau veikė Viešoji biblioteka. Dabar šis trijų aukštų pastatas skirtas vaikams. Po rekonstrukcijos biblioteka pasikeitė beveik neatpažįstamai. Tai moderni, labai jauki ir saugi erdvė vaikams. Buvusioje palėpėje įrengta Kūrybos palėpė, skirta parodoms, meniniams užsiėmimas, renginiams.

Be dėmesio nelieka ir kaimų bibliotekos. 2018 m. į suremontuotas patalpas Didvyčių daugiafunkciame centre perkelta Didvyčių kaimo biblioteka, kuri ilgą laiką veikė privačiame name.

Viešoji biblioteka, įsikūrusi Plungės mieste, turi 4 skyrius (Aptarnavimo, Vaikų literatūros, Metodinį–spaudinių komplektavimo, Informacijos ir mokymų centrą) ir 18 struktūrinių teritorinių padalinių: Plungės miesto, Aleksandravo, Alsėdžių, Didvyčių, Gegrėnų, Gintališkės, Glaudžių, Grumblių, Karklėnų, Kantaučių, Kulių, Narvaišių, Platelių, Stalgėnų, Stanelių, Šateikių, Varkalių, Žemaičių Kalvarijos, Žlibinų.

Sujungtų mokyklų ir viešųjų bibliotekų – 2 (Šateikiuose, Staneliuose).

Savivaldybės viešojoje bibliotekose dirba 47 darbuotojai, iš jų profesionalių bibliotekininkų - 34, kvalifikuotų specialistų - 8, techniniai darbuotojai - 5.

16 lentelė. Vartotojų skaičius bibliotekoje Šaltinis: Viešosios bibliotekos 2018 m. ataskaita

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filialuose	Kaimo filialuose
2018 m.	7571	2676	1966	2927
2017 m.	7866	2808	1933	3123
Skirtumas	-295	-132	+35	-198

17 lentelė. Lankytojų skaičius bibliotekose

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filialuose	Kaimo filialuose
2018 m.	158101	59139	36188	62774
2017 m.	166192	54868	37384	73940
Skirtumas	-8091	+4271	-1196	-11166

Šaltinis: Viešosios bibliotekos 2018 m. ataskaita

Bibliotekos veikla

Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra Savivaldybės biudžetinė įstaiga. Biblioteka suteikia galimybę nemokamai naudotis knygomis, periodiniais, informaciniais leidiniais, senais ir retais spaudiniais, kompaktiniais diskais, vaizdo ir garso dokumentais, tradiciniais ir kompiuteriniais katalogais, internetu, duomenų bazėmis. Biblioteka kviečia į renginius, parodas, mokymus (skaitmeninio raštingumo, anglų ir vokiečių kalbų).

Bibliotekų skaičius. Struktūrinių teritorinių padalinių, kartu su rajono viešąja biblioteka, skaičius liko nepakitęs. Plungės rajone yra 19 bibliotekų: viešoji, 1 miesto biblioteka, 4 miestelių bibliotekos ir 13 kaimo bibliotekų. Sujungtų mokyklų ir viešųjų bibliotekų – 2 (Šateikiuose, Staneliuose).

Struktūros tobulinimas ir pokyčiai. Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūra nekito. Ją sudaro: Aptarnavimo skyrius; Metodinis – komplektavimo skyrius; Vaikų literatūros skyrius; Informacijos, inovacijų ir mokymo centras.

Bibliotekoje teikiamos ir mokamos paslaugos, kurių kainas patvirtino Plungės rajono savivaldybės taryba 2017 m. liepos 27 d. sprendimu Nr. T-169.

Biblioteka organizuoja literatūrinius, krašto istorijai skirtus renginius, veda ekskursijas Lietuvos ir užsienio turistams bei miesto svečiams lietuvių, rusų, anglų, latvių, prancūzų, vokiečių, ispanų kalbomis. Rengia projektus įvairiems fondams ir programoms. Dalyvaudama Europos solidarumo korpuso programoje, priima jaunos Europos savanorius. Vaikų literatūros skyriaus darbuotojai parengė net 14 edukacijų pagal Kultūros paso programą. Edukaciniuose užsiėmimuose dalyvavo daugiau kaip 550 moksleivių ne tik iš Plungės mokyklų. Atvykdavo moksleiviai iš Klaipėdos, Telšių ir kitų miestų bei miestelių.

Fondo būklė iš viso SBS fonde 2019 m. yra 149 126, palyginti su 2018 m., fondas sumažėjo 19 fizinių vienetų. 2018 m. SBS fondas – 149 145 fiz. vnt. Vienam rajono gyventojui tenka 4,4 fiz. vnt. dokumentų.

18 lentelė. Gauta naujų dokumentų 2019 m.

	Gauta iš viso (kartu su periodiniais leidiniais)		Grožinės literatūros (be periodikos)		Šakinės literatūros (be periodikos)		Periodiniai leidiniai
	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Pavadinimų skaičius
SVB (sistemoje)	6983	1664	3221	970	1074	694	55
Viešojoje bibliotekoje	1876	1163	743	637	555	526	46
Miesto filialuose	926	444	401	363	81	81	28
Kaimo bibliotekose	4181	823	2077	588	438	235	20

Šaltinis: Viešoji biblioteka

2019 m. vidutiniškai naujų dokumentų viena miesto biblioteka gavo 1 401 fiz. vnt. (2018 m. – 1 652 fiz.vnt.); kaimo bibliotekos - 246 fiz. vnt. (2018 m. - 252 fiz. vnt.). Daugiausiai bibliotekinių dokumentų gavo Šateikių kaimo biblioteka - 243 fiz. vnt. (be periodinių leidinių), Platielių miestelio biblioteka - 212 iz. vnt. (be periodinių leidinių). Mažiausiai gavo Narvaišių kaimo biblioteka - 03 fiz. vnt. (be periodinių leidinių), Karklėnų kaimo biblioteka - 108 fiz. vnt. (be periodinių leidinių), Didvyčių kaimo biblioteka - 120 fiz. vnt. (be periodinių leidinių).

2018 m. SVB naujai gautų dokumentų procentas visame dokumentų fonde yra 4,6 proc. (2018 m.- 5,1); B – 4,3 (2018 m. – 5,0) proc.; miesto biblioteka - 6,2 (2018 m. – 7,5) proc.; kaimų bibliotekos - 4,6 (2018 m. – 4,7) proc.

19 lentelė. Vartotojų skaičius

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2019 metai	7610	2624	2014	2972
2018 metai	7571	2676	1968	2927
Skirtumas	+39	-52	+46	+45

Šaltinis: Viešoji biblioteka

2019 m. stebimas registruotų skaitytojų skaičiaus didėjimas miesto ir kaimo bibliotekose. Tai lemia bibliotekose dirbančių darbuotojų kūrybingumas ir iniciatyvumas. Įvairūs renginiai, naudojamos interaktyvios priemonės, patrauklūs edukaciniai užsiėmimai sudomina ir tuos vaikus, kurie iki šiol nemėgo lankytis bibliotekose. Be to, visos bibliotekos dalyvaujamos projekte „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ I, II ir III etapai. 2019 – 2020 m. (skaitmeninio raštingumo mokymai)“, pritraukė daug naujų suaugusiųjų vartotojų. Žmonės įsigyja naujus išmaniuosius įrenginius ir nemoka jais naudotis. Todėl mokymai bibliotekose yra populiarūs.

20 lentelė. Apsilankymų skaičius

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filiale	Kaimo filialuose
2019 metai	158070	53882	36046	68142
2018 metai	158101	59139	36188	62774
Skirtumas	-31	-5257	-142	+5368

Šaltinis: Viešoji biblioteka

Analizuojant lankytojų skaičių bibliotekose, pastebima, kad Viešojoje bibliotekoje lankytojų šiek tiek mažėja. Sumažėjo turistų srautai, kadangi per septynerius metus labai daug žmonių jau aplankė Plungės viešąją biblioteką. Bet įvyko įdomus pokytis kaimo bibliotekose – jose lankytojų skaičius padidėjo. Tam įtakos turėjo prasidėję intensyvūs skaitmeninio raštingumo mokymai visose bibliotekose pagal projektą „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ I, II ir III etapai. 2019 – 2020 m. (skaitmeninio raštingumo mokymai)“.

MUZIEJUS

Biudžetinė įstaiga Žemaičių dailės muziejus įsteigtas 1994 m. liepos 16 d. Muziejaus veiklos pagrindinis tikslas – išsaugoti ateinančioms kartoms ir tautos kultūrai unikalų XIX a. architektūros paminklą – kunigaikščio Mykolo Oginskio dvaro kompleksą, sugrąžinti į tėvynę išėivijoje kūrusių žemaičių dailės kūrinius, kitas istorijos ir meno kolekcijas, kaupti, saugoti, eksponuoti Žemaitijos regiono dailės ir Plungės krašto materialines ir dvasines kultūros vertybes,

tirti krašto praeitį, rūpintis žemaičių kalbos, papročių, tradicijų išsaugojimu bei puoselėjimu. Įgyvendindamas šį tikslą, muziejus vykdo šias funkcijas:

- įsigyja, tiria ir sistemina muziejinę meninę, istorinę ir kultūrinę vertę turinčius eksponatus, formuoja muziejaus rinkinius, atspindinčius Žemaitijos regiono ir Plungės krašto dailės, istorijos ir kultūros paveldą;
- užtikrina sukauptų muziejinių vertybių apskaitą, tinkamas saugojimo sąlygas ir apsaugą, jų konservavimą ir restauravimą;
- sudaro sąlygas muziejuje saugomų muziejinių vertybių viešam naudojimui: rengia nuolatinės ir laikinas ekspozicijas, publikuoja tyrimų rezultatus, rengia parodas bei kitus renginius (minėjimus, koncertus, susitikimus, pristatymus ir kt.) muziejuje, Lietuvoje ir užsienyje;
- kaupia informaciją apie muziejinės vertybes, atspindinčias Plungės krašto ir Žemaitijos regiono dailę, istoriją ir kultūrą, bei informaciją, esančią kituose Lietuvos ir užsienio muziejuose, įstaigose bei privačiuose rinkiniuose;
- rengia ir vykdo muziejinės edukacines programas;
- prisideda prie darbuotojų, dirbančių su atitinkamos rūšies muziejuose esančiais rinkiniais, tobulinimosi programų rengimo ir vykdymo;
- rengia, leidžia ir platina su muziejaus veikla susijusius leidinius, pateikia su jais susijusią informaciją elektroninėse laikmenose;
- virtualiomis ekspozicijomis, parodomis pristato muziejų interneto svetainėse;
- rūpinasi kunigaikščio Mykolo Oginskio dvaro komplekso išsaugojimu bei pritaikymu kultūrinėms reikmėms;
- prižiūri ir tvarko Mykolo Oginskio dvaro parką, Bukantės dvaro sodybą bei statinius;
- inicijuoja ir dalyvauja bendrose muziejų programose;
- atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas.

Muziejaus darbuotojai renka, saugo ir eksponuoja po visą pasaulį pasklidusių žemaičių dailininkų kūrį, supažindina lankytojus su Žemaitijos dailės istorija nuo seniausių iki dabartinių laikų, pateikia plačią šiuolaikinės žemaičių dailės panoramą, rengia ekspozicijas, pasakojančias apie Plungės kraštą ir jo istoriją, kunigaikščius Oginskius ir jų nuopelnus žemaičiams.

Žemaičių dailės muziejuje kasmet surengiama apie 300 edukacinių užsiėmimų, 20 profesionalaus meno parodų pristatymų, 40 kamerinės muzikos koncertų; organizuojamos mokslinės konferencijos, kiti švietėjiški renginiai.

Svarbiausi Žemaičių dailės muziejaus renginiai: nuo 1994 m. kas ketveri metai rengiamos pasaulio žemaičių dailės parodos ir nuo 2005 m. organizuojamas kasmetinis tarptautinis Mykolo Oginskio festivalis, kasmet organizuojama Europos muziejų naktis, renginių ciklas „Pasimatymai mano svajonių parke“ ir Kalėdų Senelio rezidencija.

Žemaičių dailės muziejuje saugoma daugiau kaip 13 000 eksponatų (istorijos ir meno vertybių, vertingų knygų bei leidinių).

21 lentelė. Žemaičių dailės muziejaus veikla 2016-2019 m.

	Saugomų eksponatų skaičius muziejuose, tūkst.	Per metus eksponuota meno vertybių muziejuose, tūkst.	Eksponuota Plungės r. sav. muziejuose, palyginti su visu saugomų eksponatų skaičiumi	Edukacinių užsiėmimų temų skaičius muziejuose	Edukacinių užsiėmimų skaičius muziejuose	Edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius muziejuose, tūkst.
Žemaičių dailės muziejus	11,8	7,6	100 %	14	105	2,8
2016 m.	12229	1488	12,2 %	19	135	2878
2017 m.	12605	1925	15,3 %	9	257	4936

2018 m.	12889	2337	18.1 %	9	265	5153
2019 m.	13142	2326	17,7 %	14	277	5385

Šaltinis: Žemaičių dailės muziejaus informacija

SOCIALINĖ APSAUGA

2018 m., palyginti su 2017 m., vidutinis metinis senatvės pensijų gavėjų skaičius šalyje padidėjo 6 900 asmenų. Senatvės pensijų gavėjų skaičius sumažėjo Telšių apskrityje 0,3 proc., iš kurių Plungės r. savivaldybėje kartu su Rietavo savivaldybe - 0,74 proc., Telšių r. savivaldybėje - 0,63 proc.

2018 m. vidutiniškai šalyje senatvės pensijų gavėjų 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų teko 335 asmenys, Telšių apskrityje – 334, arba 0,3 proc. mažiau nei vidutiniškai šalyje. Mažeikių rajono savivaldybėje – 308 (8,1 proc. mažiau nei šalies vidurkis, sudarantis 335 senatvės pensijų gavėjus 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų), Plungės rajone – 341 (1,8 proc. daugiau nei šalies vidurkis), Telšių rajono – 364 (8,7 proc. daugiau nei šalies vidurkis).

22 lentelė. Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensininkai, vidutinis metinis skaičius:

	Senatvės pensininkų skaičius			1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka pensijas gaunančių asmenų		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Iš viso Lietuvoje	594,4 tūkst.	592,3 tūkst.	599,2 tūkst.	328	332	335
Telšių apskritis	27459	27334	27248	318	327	334
Mažeikių r. sav.	9877	9938	9973	289	300	308
Plungės r. sav.	8618	8555	8491	324	333	341
Rietavo sav. ¹				325	329	331
Telšių r. sav.	8964	8841	8785	350	356	364

Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys

2018 m., palyginti su 2017 m., vidutinis metinis valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (įskaitant invalidumo) pensijų gavėjų skaičius šalyje sumažėjo 4,4 tūkst. (arba 2,2 proc.) ir sudarė 192,1 tūkst. asmenų. Šių pensijų gavėjų 2018 metais Telšių apskrityje buvo 7 805, arba 1,2 proc. mažiau nei 2017 metais. Atitinkamai Mažeikių rajono savivaldybėje - 0,08 proc. mažiau, Plungės r. savivaldybėje - 1,23 proc. mažiau.

2018 m. šalyje 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų vidutiniškai teko 111 netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gaunančių asmenų. 2018 m. šių pensijų gavėjų 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų, palyginti su 2017 metais, buvo daugiau Telšių apskrityje - 2,1 proc. Atitinkamai Mažeikių rajono savivaldybėje – 2,5 proc daugiau, Plungės r. savivaldybėje -1,1 proc. daugiau, Telšių r. savivaldybėje nepakito.

23 lentelė Valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų skaičius, vidutinis metinis skaičius:

	Netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų skaičius			1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Iš viso Lietuvoje	199,5 tūkst.	196,5 tūkst.	192,1 tūkst.	112	113	111
Telšių apskritis	7993	7902	7805	92	94	96
Mažeikių r. sav.	2670	2657	2655	78	80	82

Plungės r. sav.	2423	2420	2390	89	91	92
Rietavo sav. ¹				101	107	111
Telšių r. sav.	2840	2825	2761	111	114	114

Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys

Plungės rajono savivaldybėje pagrindiniai socialinių paslaugų teikėjai yra Plungės rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos ir nevyriausybinių organizacijos. Ugdymo ir lavinimo paslaugos yra teikiamos vaikų lopšelio – darželio „Pasaka“ globos grupėje bei Plungės specialiojo ugdymo centre.

Plungės socialinių paslaugų centras (toliau - PSPC) yra didžiausias socialinių paslaugų teikėjas rajone, nes 2018 m. rugsėjo mėn. buvo sujungtas su Plungės vaikų globos namais, įsikūrusiais V. Mačernio g. 31, Plungėje, ir jam pavesta vykdyti visas priskirtas funkcijas.

2018 m. gruodžio mėn. gauta licencija Bendruomeninių vaikų globos namų veiklai vykdyti (buto adresas: Vėjo g.12-17, Plungė), kuriuose šiuo metu gyvena 6 vaikai. Vykdamas bendruomeninių vaikų globos namų tinklo plėtrą, antrame pertvarkos etape savivaldybėje iš projekto lėšų numatyta įkurti antrus bendruomeninius vaikų globos namus, pastatant naują gyvenamąjį namą, kuriame gyventų 8 vaikai.

2018 m. liepos mėn. įkurtas PCPC Globos centras, kuris pagal Globėjų ir tėvių mokymo programą organizuoja pagalbą globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams, pagal poreikį teikia ir organizuoja socialines paslaugas bei kitą pagalbą būdinčiam globotojui ir jo prižiūrimam vaikui.

Nuo 2018 m. liepos mėn. pagalbą vaikams ir jaunuoliams koordinuoja atvejo vadybininkai, dirbantys PSPC. Atvejo vadybininkas koordinuoja kompleksinės pagalbos vaikui ir jo atstovams organizavimą bei teikimą, siekiant jiems padėti įveikti iškilusius socialinius sunkumus, kurių sėkmingas sprendimas sudarytų prielaidas išvengti galimų vaiko teisių pažeidimų ir sudarytų sąlygas savarankiškai užtikrinti vaiko teises bei teisėtus interesus.

PSPC taip pat teikia: spec. transporto paslaugą; nemokamo maitinimo paslaugą labdaros valgykloje; soc. įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, ir jose augantiems vaikams; teikiamas soc. įgūdžių ugdymas ir palaikymas suaugusiems asmenims su proto negalia Centre; pagalbos į namus paslaugos senyvo amžiaus ir neįgaliams asmenims; dienos socialinė globa asmenims su negalia institucijoje; integralios pagalbos paslaugos asmenims jų namuose pagal projektą „Integrali pagalba“; socialinės globos ir kitos paslaugos tėvų globos netekusiems vaikams ar laikinai apgyvendintiems vaikams; aprūpina neįgaliuosius kompensacine technika.

Plungės krizių centras teikia laikino apnakvindinimo paslaugas (iki 3 parų) ir apgyvendinimo Nakvynės namuose ir Krizių centre paslaugas suaugusiems socialinę riziką patiriantiems asmenims.

Nevyriausybinių neįgaliųjų įstaigos teikia gyventojams bendrąsias socialines paslaugas, ypač sociokultūrines, tarpusavio pagalbos, iš dalies teikia socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo bei kitas paslaugas. Aštuonios neįgaliųjų organizacijos bei viešosios įstaigos - Plungės vaikų globos agentūra „Cyrulis“, „Vilties vėrinėliai“, Šateikių vaikų dienos centras ir Senamiesčio mokyklos patalpose veikiantis vaikų dienos centras „DraugAUK“ - teikia įvairias dienos socialinės priežiūros bei ugdymo paslaugas socialinę riziką patiriantiems vaikams ir jų tėvams: socialinę, psichologinę, pedagoginę pagalbą, organizuojamas vaikų maitinimas bei parvežimas namo po užsiėmimų, vaikų higieninių poreikių tenkinimas, prasmingas užimtumas.

Nuo 2018 m. Cukrinio diabeto klubas pradėjo teikti spec. transporto paslaugas Plungės rajone gyvenantiems neįgaliams asmenims, kuriems yra nustatytas neįgalumo lygis, 55 proc. ir mažesnis darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis, ir juos lydintiems asmenims.

VšĮ „Edukacija kitaip“ vieno langelio principu Bendruomeniniuose šeimose namuose vykdo „Kompleksinių paslaugų teikimo bendruomeniniuose šeimose namuose“ projektą ir šių paslaugų

teikimą Plungės rajono savivaldybės gyventojams. 2019 m. viduryje pradėtos teikti ir asmeninio asistento paslaugos asmenims su fizine ir kompleksine negalia.

2019 metų kovo mėn. įsteigtas VŠĮ Plungės bendruomenės centras, kuris Plungės parapijos namuose teikia dienos užimtumo paslaugas neįgaliesiems ir kitiems bendruomenės nariams.

Vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“ vaikų su negalia grupėje teikiamos dienos socialinės globos paslaugos vaikams su negalia nuo 3 iki 7 metų amžiaus.

Plungės Vyskupo M. Valančiaus pradinėje, Plungės „Ryto“ pagrindinėje mokyklose bei Plungės specialiojo ugdymo centre ugdomi ir lavinami mokyklinio amžiaus vaikai, turintys fizinę negalią ar didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Plungės specialiojo ugdymo centre atidarytas Švietimo pagalbos ir konsultavimo skyrius autizmo spektro sindromą turintiems vaikams, jų tėvams ir pedagogams. Centre veikia bendrabutis, skirtas atokiau gyvenantiems vaikams, o vaikai, gyvenantys iki 3 km nuo Centro, nemokamai vežami specialiu transportu.

Plungės Visuomenės sveikatos biuras įgyvendina Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje programą, kuria dėmesys skiriamas alkoholizmu sergantiems asmenims, kuriamas socialinių paslaugų tinklas, rūpinamasi sergančiųjų rehabilitacija ir priklausomybių prevencija bei „saugia nakvyne“. Pastaroji paslauga teikiama nuo 2018 m. rugsėjo mėnesio prie Plungės ligoninės pastatytame priestate, kuriame yra 4 lovos - 2 moterims ir 2 - vyrams.

Plungės rajono savivaldybės ligoninės Palaikomojo gydymo ir slaugos skyriuje teikiamos ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus ir suaugusiems asmenims su negalia bei socialinę riziką patiriantiems asmenims. Iš viso 5 vietos.

Plungės parapijos senelių globos namai ir Žemaičių Kalvarijos „Carito“ skyriaus globos namai teikia ilgalaikės socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus bei negalią turintiems asmenims. Juose gyvena po 28-30 asmenų.

Viena iš didžiausių Plungės rajono socialinių paslaugų infrastruktūros problemų yra paslaugų prieinamumo ribotumas dėl infrastruktūros teritorinio pasiskirstymo netolygumų ir nepakankamų paslaugų teikimo apimčių. Dauguma Plungės rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų yra įsikūrusių Plungės mieste. Tai Plungės senelių globos namai, Plungės specialiojo ugdymo centras, Plungės krizių centras, Plungės socialinių paslaugų centras, vaikų globos agentūra „Cyrulis“, Plungės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“, Plungės Vyskupo M. Valančiaus pradinė bei Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla. Dideli atstumai tarp Plungės miesto ir savivaldybės gyvenviečių bei kaimų lemia, kad socialinės paslaugos ir informacija apie jas vis dar mažai pasiekia atokiau gyvenančių savivaldybės gyventojų.

Tas pats pasakytina apie kitų socialinių paslaugų (daugiausiai sociokultūrinių), kurias teikia NVO, prieinamumą. Neįgaliųjų organizacijos: sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Plungės viltis“, Plungės sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Mūsų atžala“, Telšių apskrities sergančiųjų nervų – raumenų ligomis asociacija, Plungės rajono neįgaliųjų draugija, Cerebralinio paralyžiaus asociacijos Plungės skyrius, Plungės pagyvenusių žmonių klubas „Pilnatis“ taip pat įsikūrusios Plungės mieste, ir neįgaliesiems asmenims bei jų rūpintojams iš tolimesnių kaimo vietovių sudėtinga atvykti pasinaudoti jų teikiama pagalba.

Plungės rajono savivaldybės seniūnijose veikia šios socialinės įstaigos:

1. Žemaičių Kalvarijos seniūnijoje veikia Žemaičių Kalvarijos „Carito“ skyriaus globos namai, jaunimo centras „Vilties vėrinėliai“;

2. Šateikių seniūnijoje - Šateikių vaikų dienos centras;

3. Nausodžio seniūnijoje – Stonaičių socialinės globos namai.

Kiekvienoje seniūnijoje socialinės paramos teikimu rūpinasi vienas dirbantis socialinio darbo organizatorius ir vienas socialinis darbuotojas darbui su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis. Socialiniai darbuotojai darbui su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis teikia socialinių įgūdžių ugdymo paslaugas seniūnijų teritorijose gyvenančioms šeimoms.

PLUNGĖS RAJONO SVEIKATOS IR SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SITUACIJOS ANALIZĖ

Žmonių sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir jų produktyvumą, o vidutinio amžiaus žmonių sergamumas ir mirtingumas reiškia žmogiškojo kapitalo praradimą. Siekiant, kad gerėtų rajono gyventojų sveikatos rodikliai, formuojamos sveikos gyvensenos ir elgsenos pasirinkimo nuostatos, gyventojų sveikata saugoma nuo kenksmingų aplinkos veiksnių poveikio, gerinama ankstyvoji ligų diagnostika ir gydymo kokybė bei sudaromos palankios sąlygos gauti reikiamas sveikatos priežiūros paslaugas.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įsteigtas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti. Biuro veiklos tikslas – rūpintis Plungės rajono savivaldybės gyventojų sveikata ir ją stiprinti.

Gyventojų sveikatos gerinimas yra svarbi šalies ekonominio augimo sąlyga. Visuomenės sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir jų produktyvumą, o vidutinio amžiaus žmonių sergamumas ir mirtingumas reiškia žmogiškojo kapitalo praradimą.

Plungės rajone visuomenės sveikatos priežiūros politika formuojama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius visuomenės sveikatos priežiūrą, situaciją ir iškilusias problemas rajone.

Pagrindinės biuro veiklos sritys:

- visuomenės sveikatos stiprinimas, programų rengimas ir jų įgyvendinimas;
- visuomenės sveikatos stebėseną ir pokyčių analizę;
- visuomenės sveikatos stiprinimo ir ugdymo priemonių planavimas ir įgyvendinimas;
- visuomenės sveikatos mokymų organizavimas ir vykdymas;
- vaikų ir moksleivių visuomenės sveikatos priežiūra;
- bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, vykdančiomis sveikatingumo veiklą.

Visuomenės sveikatos stiprinimo veikla apima:

- sveikatos mokymų organizavimą ir vykdymą;
- informacijos apie sveiką gyvenseną skleidimą;
- sveikos gyvensenos propagavimą;
- įvairių gyventojų grupių atsakomybės už savo sveikatą skatinimą;
- elgsenos nuo priklausomų visuomenės sveikatos rizikos veiksnių mažinimo formavimą bei kitas visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktuose numatytas priemones, susijusias su sveikatos stiprinimu.

Visuomenės sveikatos stiprinimo veikla siejama su bendruomenės sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos programų rengimu, visuomenės sveikatos stiprinimo ir ugdymo priemonių planavimu bei įgyvendinimu savivaldybės teritorijoje, bendradarbiavimu su įvairiomis institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis bei socialinių partnerių, vykdančių sveikatinimo veiklą, įtraukimu.

Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūra užtikrina tinkamą ir teisingą sveikatos priežiūrą mokykloje, organizuojant ir įgyvendinant priemones, susijusias su ligų ir traumų profilaktika, kas padėtų mokiniams saugoti ir stiprinti sveikatą.

Visuomenės sveikatos stebėseną – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos programos tikslas – užtikrinti efektyvią savivaldybės stebėsenos sistemos veiklą, užtikrinti duomenų kaupimą, reikalingą valstybinėms ir vietinėms sveikatos programoms įgyvendinti ir vietinei sveikatos politikai formuoti.

Siekama analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą, rizikos veiksnių kitimo tendencijas, užtikrinti duomenų teikimą Savivaldybei ir kitoms institucijoms.

Pagrindiniai Programos uždaviniai:

- sistemingai rinkti duomenis ir rodiklius, apibūdinančius savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, ją veikiančius veiksnius bei pokyčių tendencijas;
- sistemingai rinkti ir analizuoti informaciją apie Plungės rajono savivaldybėje vykdomas valstybines ir Savivaldybės visuomenės sveikatinimo programas;
- formuoti bendrą Savivaldybės visuomenės sveikatos duomenų sistemą;
- užtikrinti tinkamą apibendrintų visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatų teikimą Plungės rajono savivaldybės administracijai bei kitoms valstybinėms, savivaldybių suinteresuotoms institucijoms bei visuomenei.

Norint įvertinti Plungės rajono gyventojų sergamumą, mirtingumą ir jų priežastis, gyvenimą ir elgseną, yra reikalingas sistemingas duomenų rinkimas ir analizavimas.

2019 metų pradžioje Plungės rajono savivaldybėje gyveno 33 284 žmonės – tai 423 (1,3 proc.) mažiau negu 2018 m. pradžioje (2018 metais - 33 707).

2019 metų pradžioje Plungės rajono savivaldybėje moterų buvo 1 874 daugiau negu vyrų. Moterys sudarė 52,8 proc. (17 579) visų nuolatinių gyventojų, o vyrai - 47,2 proc. (15 705) ir 1 tūkst. vyrų teko 1 119 moterų.

2019 m. pradžioje mieste gyveno 17 003 (51,08 proc.) gyventojai, kaime – 16 281 (48,91 proc.). Mieste gyventojų, palyginti su 2018 m. pradžia, sumažėjo 1,69 proc. (293), kaime – 0,8 proc. (130).

Didžiąją gyventojų dalį sudarė darbingo amžiaus, t. y. 15-64 metų, ir tai sudarė 64,7 proc. (vyrų - 32,3 proc., moterų - 32,4 proc.), 0-17 metų ir vyresnių nei 65 metų amžiaus gyventojų dalis - 15,3 proc. ir 20 proc. 2019 m. pradžioje vaikų iki 15 metų amžiaus buvo 1,3 karto mažiau nei pagyvenusių žmonių.

2019 m. Plungės rajono savivaldybėje 1 000 gyventojų teko 10,8 gimusių ir 13,7 mirusių asmenų, tad ir natūralus prieaugis išlieka neigiamas (-2,9).

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Telšių apskrityje - 76,45 m. (vyrų - 71,94, moterų - 81,16).

2018 m. Plungės r. sav. moterų mirtingumo rodiklis buvo 1,03 karto didesnis negu vyrų.

2018 m. Plungės r. sav. didžiausias mirtingumo rodiklis buvo nuo kraujotakos sistemos ligų (737,4), piktybinių navikų (289,6), išorinių mirties priežasčių (104,5) ir virškinimo sistemos ligų (74,6) (100 tūkst. gyventojų).

Tuberkuliozė – tai visuomenei pavojinga infekcinė liga. Ypač nerimą kelia atsparių vaistams tuberkuliozės mikrobakterijų štamų gausėjimas. Plungės rajone vaistams atsparia tuberkulioze dažniau sirgo vyrai, priklausantys 45-54 metų amžiaus grupei. 2018 m. susirgusiųjų tuberkulioze 100 tūkst. gyventojų tenka 29,9 susirgimų. Palyginti su 2017 m., sumažėjo 41,17 proc.

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ VEIKLA

Plungės rajono savivaldybėje teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos.

Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros (šeimos medicinos) paslaugos. Plungės rajone veikia 3 privačios ASPĮ, kuriose 2019 m. gruodžio 31 d. duomenimis, buvo atitinkamai prisirašę asmenų: UAB „Plungės sveikatos centras” – 16 497; A.Klišonio komercinė firma „Inesa” – 10 363; UAB „Klinika Pulsas” – 8 577. Pirminiai ambulatoriniai asmens sveikatos priežiūrai priskiriamos trijų rūšių paslaugos: pirminė ambulatorinė asmens sveikatos priežiūra teikiama šeimos gydytojo, bendrosios praktikos slaugytojo ir akušerio; pirminė ambulatorinė odontologinė sveikatos priežiūra bei pirminė ambulatorinė psichikos sveikatos priežiūra.

Kaimo gyventojų sveikata Plungės rajone rūpinamasi medicinos punktuose bei ambulatorijose.

VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninėje jau daug metų užtikrinamas medicininių paslaugų prieinamumas asocialiems, neturintiems nuolatinės gyvenamosios vietos, sergantiems vienišiams, privalomuoju sveikatos draudimu neapdraustiems Plungės rajono gyventojams. Jiems teikiamos ambulatorinės ir stacionarios sveikatos priežiūros paslaugos priėmimo skubios pagalbos ir stacionaro skyriuose.

VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninėje teikiamos:

- slaugos ir paliatyviosios pagalbos paslaugos;
- ambulatorinės specializuotos paslaugos (gydytojų specialistų konsultacijos);
- dienos stacionaro paslaugos;
- dienos chirurgijos paslaugos;
- stacionarinės paslaugos – tai ligoninėje gulinčiam pacientui teikiamos paslaugos. Įprastai šios paslaugos gydymo įstaigoje teikiamos ne trumpiau kaip 24 valandas;
- brangieji tyrimai ir procedūros;
- medicininė rehabilitacija.

Norint užtikrinti pagrindinių profilių II lygio gydymo paslaugų teikimą rajono gyventojams, turime patys finansuoti antrinės rezidentūros studijas ar kitaip finansiškai paremti ir išnaudoti visas galimybes, kad jauni gydytojai po studijų baigimo atvyktų dirbti į rajono ligoninę ir rajono gyventojams būtų teikiamos II lygio gydymo paslaugos. Tuo tikslu sėkmingai vykdomas Antrinės rezidentūros studijų finansavimas. Ligoninėje, be to, teikiamos saugios nakvynės ir išblaivinimo paslaugos.

Be to, Plungės rajone sėkmingai veiklą vykdo UAB „Diaverum klinikos“, UAB „Gydora“, UAB „Sg konsultacinė klinika“, IĮ „Pulsanum“, UAB „Sveikatos ir grožio klinika“, A. Sirtautienės klinika, UAB „Žemaitijos medicinos centras“, Arūno Žiurlio klinika, 17 odontologijos kabinetų, 16 vaistinių.

Greitosios medicinos pagalbos paslaugos. VšĮ Plungės rajono greitosios medicinos pagalbos tarnybos uždavinys – pradėti teikti būtinąją medicinos pagalbą įvykio vietoje sergantiems ar sužeistiems asmenims ir skubiai juos nugabenti į ligoninę.

Prevencinės ir kitos sveikatos programos

PSDF biudžeto lėšomis Plungės rajono gydymo įstaigose finansuojamos įvairios prevencinės sveikatos programos, pagal kurias gyventojai gali nemokamai išsitiirti dėl gimdos kaklelio, krūties, priešinės liaukos ir storosios žarnos vėžio, širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos. Taip pat vykdoma vaikų krūminių dantų padengimo silantais programa. Prevencinės programos vykdomos, siekiant diagnozuoti ligą ankstyvoje stadijoje, kai ji yra lengvai pagydoma.

Nuo 2019 m. sėkmingai vykdyta programa, skirta vaikams nuo 6 iki 14 m. Vaikų dantų ėduonis yra labai didelė problema Plungės rajono savivaldybėje, todėl tam užkirsti kelią gali padėti dantų silantavimas. Laiku ir tinkamai padengus vaikų dantis silantais, karieso atsiradimo tikimybė sumažėja 80–90 procentų. Kita vertus, tai daug pigiau nei jau sugedusių dantų gydymas bei plombavimas. Silantinėmis medžiagomis gali būti dengiami tik nesugedę nuolatiniai dantys, o padengti galima nuo 1 iki 4 dantų.

Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programa skirta Plungės rajono savivaldybės gyventojams, nesaikingai vartojantiems alkoholį arba priklausomiems nuo jo, taip pat turintiems priklausomybę nuo kitų priklausomybę sukeliančių medžiagų, jų šeimų nariams ir kitoms gyventojų grupėms, kurioms yra tikslingos priklausomybės ligų prevencinės priemonės. Programa siekiama skatinti teigiamą savivaldybės bendruomenės požiūrį į pagalbos teikimą asmenims, turintiems priklausomybių, formuoti sveikos gyvensenos nuostatas, numatyti ir pritaikyti kompleksinės pagalbos priemones, esant priklausomybės ligoms.

Kiekvienais metais vykdoma Visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa, skirta suteikti gyventojams žinių sveikatos stiprinimo, ligų prevencijos, gyvenamosios aplinkos gerinimo, priklausomybių prevencijos ir kitais sveikatinimo klausimais, ugdyti teigiamas sveikos gyvensenos nuostatas ir įgūdžius, keisti gyvenimą, skatinti asmeninę žmogaus atsakomybę už savo sveikatą, formuoti bendruomenės požiūrį sveikai gyventi ir formuoti neigiamą požiūrį į sveikatai nepalankų elgesį. Analizuojant sveikatos stebėsenos rodiklius, pastebėta, kad Plungės rajone daugėja ikimokyklinio amžiaus vaikų ir pradinių klasių vaikų, turinčių įvairių sveikatos sutrikimų (regos, endokrininės, skeleto-raumenų sistemos). Todėl remiami sveikos gyvensenos įpročius formuojantys projektai, didelį dėmesį skiriant ligų prevencijai, fizinio raštingumo bei laikysenos ugdymui.

Gyventojų sveikata – didžiausia visuomenės socialinė ir ekonominė vertybė, kuriai išsaugoti ir palaikyti kasmet skiriama vis daugiau materialių ir intelektualinių išteklių. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų tinklo optimizavimas ir paslaugų restruktūrizavimas, vaistų kainų mažinimas ir jų prieinamumo gyventojams gerinimas, šeimos gydytojo institucijos ir visos pirminės sveikatos priežiūros stiprinimas, sveikatos priežiūros finansavimo sistemos tobulinimas, verslo aplinkos sąlygų gerinimas ir biurokratinės naštos mažinimas, elektroninės sveikatos sistemos (e. sistemos) plėtojimas – tokie tolesni sveikatos sistemos reformos žingsniai leis sistemingai siekti pagrindinio pertvarkos tikslo - kokybiškos, prieinamos, saugios pacientams ir medikams sveikatos apsaugos.

VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKŲ SURINKIMAS

UAB „Plungės vandenys“ 2017 m. gegužės 29 d. pasirašė sutartį su Lietuvos Respublikos aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ finansavimo. Sutartis pasirašyta atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. gegužės 4 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-371 projektui skirtos finansavimo lėšos. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 3 122 969,90 Eur. Iš jų 1 737 733,00 Eur - Europos Sąjungos fondų lėšos, 1 385 236,90 Eur (44,4%) - UAB „Plungės vandenys“ lėšos.

Projekto tikslas - suteikti galimybes Plungės miesto ir rajono gyventojams prisijungti prie centralizuotos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos bei gauti kokybiškas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas Plungės rajono savivaldybėje. Numatomos projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ investicijos prisidės prie Plungės miesto bei rajono gyvenviečių socialinės - ekonominės plėtos, gyventojų gyvenimo kokybės gerinimo, sveikatos, aplinkos išsaugojimo. Projektu nustatyta problema - kokybiškų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų Plungės mieste bei rajone trūkumas dėl esamos infrastruktūros netinkamumo ar jos nebuvimo. Projekto tikslui pasiekti numatomi šie uždaviniai:

1. Teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas, nutiesiant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus Plungės rajono Kaušėnų, Prūsalių, Glaudžių, Jovaišiškės kaimuose bei pastatant vandens gerinimo įrenginius Narvaišių kaime.

2. Teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas rekonstruojant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus Plungės mieste.

Pasirašytos visos projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ darbų rangos sutartys:

2017-03-07 pasirašyta Geriamojo vandens gerinimo įrenginių statybos Plungės rajone, Narvaišių kaime, rangos sutartis su UAB „Infes“. Sutarties vertė – 67 900 eurų be PVM. Darbų pradžia - 2017-06-14. Darbų atlikimo terminas - 12 mėnesių.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Glaudžių k. ir Jovaišiškės k., Babrungo sen., Plungės r. sav., statybos darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 973 285 eurai be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas - 24 mėnesiai.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Prūsalių k. ir Kaušėnų k. statybos darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 1 081 434 eurai be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas - 24 mėnesiai.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Plungės mieste rekonstravimo darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 798 769 eurai be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas - 24 mėnesiai.

Kaušėnų kaime numatoma pakloti vandens tiekimo tinklą - 1,31 km, sudaryti galimybę prisijungti prie tinklų 109 gyventojams (42 namų ūkiams); pakloti nuotekų surinkimo tinklą - 1,616 km; sudaryti galimybę prisijungti prie tinklų 151 gyventojui (58 namų ūkiams).

Prūsalių kaime numatoma pakloti vandens tiekimo tinklą - 2,70 km; sudaryti galimybę prisijungti prie tinklų 153 gyventojams (59 namų ūkiams); pakloti nuotekų tinklą – 3,555 km; sudaryti galimybę prisijungti prie tinklų 166 gyventojams (64 namų ūkiams). Darbai baigti 2019-07-04. Iki 2019-12-31 Prūsalių ir Kaušėnų kaimuose prie naujų vandentiekio tinklų prisijungė 40 namų ūkių, prie buitinių nuotekų tinklų - 53.

Glaudžių kaime numatoma pakloti vandens tiekimo tinklą - 1,68 km; pakloti nuotekų tinklą - 4,688 km. Prie nuotekų tinklų prisijungs 129 gyventojai (50 namų ūkių). Geriamuoju vandeniu naudojami 165 gyventojai.

Jovaišiškės kaime paklota nuotekų tinklą – 2,885 km, paklota vandens tiekimo tinklą - 1,38 km. Prie nuotekų tinklų prisijungs 65 gyventojai (25 namų ūkiai). Geriamuoju vandeniu naudojami 84 gyventojai.

Darbai baigti 2019-09-12 d. Iki 2019-12-31 Glaudžių ir Jovaišiškės kaimuose prie naujų buitinių nuotekų tinklų prisijungė 29 namų ūkiai.

Glaudžių ir Jovaišiškės gyventojams geriamasis vanduo jau tiekiamas iš Plungės miesto, todėl gyventojai gali naudotis higienos normas atitinkančiu vandeniu.

Narvaišių kaime pastatyti vandens gerinimo įrenginiai. VGI naudosis 229 gyventojai. Statyba baigta 2018 m vasario mėnesį. Įrenginiai veikia, tiekiamas vanduo atitinka higienos normas.

Plungės mieste rekonstruota vandens tiekimo tinklą - 0,91 km; rekonstruota nuotekų tinklą - 4,07 km. Darbai baigti 2019-09-12.

Projekto metu po viešųjų pirkimų sutaupyti 114 tūkst. eurų Aplinkos ministerija leido panaudoti nuotekų tinklų plėtrai Kaušėnų kaimo Strazdų ir Lakštingalų gatvėse. Prie tinklų prisijungs 13 namų. Darbai turės būti baigti iki šių metų pabaigos.

UAB „Plungės vandenys“ 2017 m. vasario 28 d. pasirašė sutartį su Lietuvos Respublikos aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto „Paviršinių nuotekų sistemų tvarkymas Plungės mieste“ finansavimo. Sutartis pasirašyta atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. sausio 31 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-102 projektui skirtos finansavimo lėšos. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 1 000 974,81 Eur. Iš jų 850 828,59 Eur - Europos Sąjungos fondų lėšos, 150 146,22 Eur (15%) - Plungės rajono savivaldybės biudžeto lėšos. Projekto vykdytojas - UAB „Plungės vandenys“, partnerė - Plungės rajono savivaldybės administracija.

Projektu siekiami rezultatai:

- rekonstruoti paviršinių nuotekų 1,286 km tinklų (Rietavo -Minijos, Rietavo-Aušros-M. K. Čiurlionio, Laisvės gatvėse);

- naujai nutiesti paviršinių nuotekų 4,619 km tinklų (Kepyklos-Paupio-S. Daukanto, Dariaus ir Girėno, Lankos-Šaltinio-Taikos, Sukilėlių-A.Vaišvilos- Vaižganto, Paprūdžio- Birutės, M. Pečkauskaitės-P. Plechavičiaus-Mažosios Lietuvos gatvėse); Lietaus nuotėkio plotas, iš kurio surenkamam paviršiniui (lietaus) vandeniui tvarkyti, įrengta ir rekonstruota infrastruktūra– 130,6 ha.

Inventorizuota neapskaičiuoto paviršinių nuotekų nuotakyno dalis, proc. – 20,15 (6,88 km). 2017-08-29 pasirašyta darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 926 482 Eur be PVM. Darbų pradžia - 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas - 24 mėnesiai.

Iki 2019-12-31 paklota 99% tinklų. Įsisavinta 95 % lėšų. Šiuo metu vyksta pasiruošimas objekto pridavimui.

2018-05-05 pasirašytas finansavimo sutarties pakeitimas dėl lėšų papildomiems darbams: 335 800,58 Eur - ES lėšos, 59 258,92 Eur - Savivaldybės. Numatoma pakloti apie 2,17 km naujų tinklų S. Nėries, Beržų, Lankos, Vėjo, Purių ir Varpo gatvėse bei inventorizuoti 2,7 km esamų

tinklų. Šiuo metu vykdomas darbų pirkimas. 2018-09-05 pasirašyta sutartis dėl inventORIZACIJOS su UAB „Inžinerija LT“. Darbai sėkmingai baigti 2019-11-28.

Gavus regione likusias lėšas ir panaudojus savo dalies likučius (iš viso 67 tūkst. eurų), numatoma S. Nėries gatvėje šiais metais nutiesti papildomai apie 220 m lietaus nuotekų tinklų.

ORO KOKYBĖ

Dirbama, vadovaujantis Plungės rajono savivaldybės tarybos 2011 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T1-245 „Dėl Plungės rajono savivaldybės aplinkos oro kokybės valdymo 2011 – 2017 metų programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“.

Analizuojami oro kokybės rodikliai. Plungės rajono savivaldybės teritorijoje pastebimos oro užterštumo iš stacionarių taršos šaltinių mažėjimo tendencijos.

Oro kokybės rodiklius lyginant su kitais Lietuvos Respublikos regionais, pastebima, jog Plungės rajono savivaldybės teritorijoje šie rodikliai nesiekia nė pusės Lietuvos Respublikos vidutinių taršos rodiklių. Tai rodo mažesnę stacionarių taršos šaltinių skaičių ir poveikį aplinkai, tinkamą rūpinimąsi aplinkos apsauga.

Savivaldybės privalo informuoti vietos gyventojus, kai viršijamas aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu bei azoto dioksidu pavojaus slenkstis, ir imtis priemonių, kad pavojus žmonių sveikatai ir aplinkai būtų sumažintas.

24 lentelė. 2019 m. statistiniai oro kokybės tyrimų rodikliai (gruodžio 31 d. duomenys)

Oro kokybės tyrimų (OKT) stotis	Kietosios dalelės (KD ₁₀) (µg/m ³)		Kietosios dalelės (KD _{2,5}) (µg/m ³)		Anglies monoksidas (CO) (mg/m ³)		Sieros dioksidas (SO ₂) (µg/m ³)		Azoto dioksidas (NO ₂) (µg/m ³)		Ozonas (O ₃) (µg/m ³)	
	Vid. paros	P	Vid. paros	P	Vid. paros	Max 1 val. vidurkis	Vid. paros	Max 8 val. vidurkis	Max 1 val. vidurkis	Max 8 val. vidurkis	Max 1 val. vidurkis	Max 8 val. vidurkis
Žemaitija	7	2	-	-	-	-	3,3	3,5	7	64	68	68

*Pateikiami preliminarūs duomenys. Atlikus visas duomenų kokybės kontrolės procedūras, jie gali būti pakoreguoti.

Paaiškinimai:

KD₁₀ / KD_{2,5} - smulkiosios kietosios dalelės, kurių aerodinaminis skersmuo ne didesnis nei 10 mikronų / ne didesnis nei 2,5 mikronai;

P - dienų skaičius, kai buvo viršyta paros ribinė vertė 2016 m. (paros ribinė vertė neturi būti viršyta daugiau kaip 35 d. per metus);

Max 8 h vidurkis - didžiausia 8 val. koncentracija, išrinkta iš verčių, apskaičiuotų slenkančių vidurkių būdu.

1) Siektina vertė, kuri nuo 2010 m. neturi būti viršijama daugiau nei 25 paros per kalendorinius metus, imant trejų metų vidurkį;

2) Savivaldybių oro monitoringo stočių duomenys;

- duomenų nėra dėl prietaiso gedimo;

n duomenų nėra dėl ryšio sutrikimų.

Kasdieniai oro kokybės tyrimų rodikliai skelbiami Aplinkos apsaugos agentūros tinklalapyje: www.gamta.lt/cms/index.

VANDENS KOKYBĖ

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras gegužės – rugsėjo mėn. vykdo Plungės rajono maudymosi vietų vandens kokybės stebėseną. Siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, sumažinti maudyklų taršą ir prisidėti prie maudyklų vandens kokybės gerinimo, Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras renka ir reguliariai teikia informaciją rajono gyventojams apie maudyklų vandens kokybę.

Nuo 2018 m. gegužės 1 d., vadovaujantis naujos redakcijos higienos norma HN 92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. V-76 „Dėl Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. V-1055 „Dėl Lietuvos higienos normos HN92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ patvirtinimo“ pakeitimo“ nuostatomis, tiriama ir stebima ne tik maudyklų vandens, bet ir jų paplūdimų smėlio kokybė.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras yra sudaręs sutartį su Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Klaipėdos skyriumi, kuris pagal iš anksto sudarytą numatomų stebėti maudymosi vietų tyrimų kalendorinį grafiką ima vandens mėginius iš rajono rekreacinių vandenų. Per visą maudymosi sezoną atliekami mikrobiologiniai tyrimai: Platelių ežero „Plokštinės“, „Beržynėlio“, „Ažuolų salos“ stovyklavietėse, Platelių miestelio, „Linelio“, Beržoro ežero maudymosi vietose bei Plungės mieste - Babrungo upėje prie Vandentiekio gatvės, Gondingos tvenkinyje, maudymosi vietoje prie kolektyvinių sodų Kaušėnų kaime, Gondingos tvenkinyje prie irklavimo bazės Plungės mieste, Babrungo upė S. Nėries gatvėje.

2019 m. vandens tyrimų rezultatai nė karto neviršijo higienos normose nurodytų ribinių verčių. Maudymosi sezonu duomenys apie vandens užterštumą skelbiami interneto puslapyje www.plunge.lt bei spaudoje.

TRIUKŠMAS

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-298 „Dėl tyliųjų zonų Plungės rajono savivaldybės teritorijoje nustatymo“ nustatytos tyliosios viešosios zonos Plungės rajono savivaldybės teritorijoje:

1. Viešosios įstaigos Plungės rajono savivaldybės ligoninės teritorija Plungės mieste;
2. Ikimokyklinių ir švietimo įstaigų teritorijos;
3. Religinių namų ir kapinių teritorijos;
4. Plungės miesto ir rajono gyvenamieji mikrorajonai ir nuosavų namų kvartalai.

Nustatytos tyliosios gamtos zonos Plungės rajono savivaldybės teritorijoje:

1. Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklui NATURA 2000 priskirtos rajono teritorijos;
2. Reisčių telmologinis draustinis;
3. Žemaitijos nacionalinis parkas;
4. Minijos ichtiologinis draustinis;
5. Salantų regioninio parko dalis, esanti Plungės rajone.

Plungės miesto ir rajono parkų, nepatenkančių į NATURA 2000, teritorijos:

1. Plungės M.Oginskio parkas;
2. Šateikių parkas;
3. Platelių parkas.

Nustatyta, kad tyliosiose zonose nuo 22.00 val. iki 6.00 val., o švietimo įstaigų teritorijose - nuo 6.00 iki 18.00 val. maksimalus garso lygis leidžiamas iki 55 dBA.

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. T1-96 „Dėl Triukšmo prevencijos Plungės rajono savivaldybės viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Triukšmo prevencijos taisyklės, kurių tikslas - reglamentuoti veiklos, kurią vykdant skleidžiamas triukšmas viešosiose vietose, valdymą, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą bei aplinką nuo neigiamo triukšmo poveikio.

Arčiau nei 50 m atstumu nuo gyvenamųjų namų, švietimo įstaigų, bibliotekų, gydymo įstaigų įrengti žaidimų, cirko ir kiti atrakcionai gali veikti tik nuo 8.00 val. iki 22.00 val., išskyrus vasaros metu - iki 24.00 val.

Teikiant paslaugas ar vykdant prekybą:

1. nakties metu draudžiama leisti muziką, groti muzikiniais instrumentais, skleisti garsinę informaciją ar reklamą, trikdyti viešąją rimtį;

2. dienos ir vakaro metu draudžiama viršyti šiems objektams leidžiamas triukšmo lygių normas (grojama, leidžiama muzika, dainavimas ar kitokio pobūdžio triukšmas), o triukšmo sklaida gyvenamojoje aplinkoje neturi trikdyti gyventojų rimties.

Gyvenamosiose teritorijose triukšmingas transporto priemonės ir mechanizmus darbo dienomis leidžiama naudoti nuo 7.00 val. iki 21.00 val., poilsio ir švenčių dienomis – nuo 9.00 val. iki 21.00 val., išskyrus gelbėjimo, gatvių ir šaligatvių valymo transporto priemonės.

Plungės rajono savivaldybės viešosiose vietose nuo 22.00 val. iki 7.00 val. draudžiama:

1. naudoti triukšmo šaltinius lauko kavinėse, jei tai sukelia dirginimą;
2. gyvenamuosiuose namuose ir daugiabučiuose veikla, kuri neigiamai veiktų žmonių sveikatą, darbą, poilsį bei miego būtino akustinio komforto kokybę;
3. garsiai groti muziką automobiliuose, esant atviroms automobilių durims arba atviriems automobilių langams;
4. vykdyti prekių pristatymo ir krovos darbus prekybos įstaigose, kurios įsikūrusios arčiau nei 100 m nuo gyvenamųjų namų;
5. naudoti pirotechnikos priemones, išskyrus švenčių dienomis bei per renginius, kurių metu pirotechnikos priemonių naudojimas suderintas su Plungės rajono savivaldybės administracija.

Auginamų ir laikomų gyvūnų savininkai privalo užtikrinti, kad jų gyvūnai netrikdytų viešosios rimties.

Taisyklių vykdymą kontroliuoja Plungės rajono savivaldybės administracija, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Telšių departamentas, Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Plungės rajono policijos komisariatas.

ATLIEKŲ TVARKYMAS

2003 metų gruodžio 30 d. Telšių regiono savivaldybės - Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybės - įsteigė UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“, kurios pagrindinė funkcija - įdiegti ir eksploatuoti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, apimančią atliekų surinkimą, vežimą, perdirbimą ir šalinimą visoje savivaldybių administruojamoje teritorijoje. UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ valdymas vykdomas akcininkų susirinkimuose balsuojant. Akcijos padalytos partneriams (savivaldybėms) pagal gyventojų skaičių savivaldybių administruojamose teritorijose:

Mažeikių rajono savivaldybei – 37 % akcijų;

Telšių rajono savivaldybei - 32 % akcijų;

Plungės rajono savivaldybei – 25 % akcijų;

Rietavo savivaldybei - 6 % akcijų.

2007 m. gegužės 3 d. Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybių merai ir UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ pasirašė sutartį Nr. A1-77 „Dėl Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo ir eksploatavimo“. 2016 m. spalio 24 d. Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybių merai pasirašė sutartį „Dėl Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo“.

Komunalinių atliekų tvarkymą Plungės rajono savivaldybės teritorijoje administruoja UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“, vadovaudamasi galiojančiais teisės aktais, Savivaldybės tarybos sprendimais bei bendrovės įstatais.

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T1-69 (Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. sprendimo Nr. T1-211 redakcija). Šios taisyklės reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo reikalavimus savivaldybės teritorijoje, atliekų turėtojų ir tvarkytojų teises, pareigas ir atsakomybę bei šių taisyklių reikalavimų laikymosi priežiūros ir kontrolės mechanizmus ir tvarką.

Nuo 2008 metų savivaldybės teritorijoje įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą iš atliekų turėtojų. Nuo 2017 m. kovo 1 d. savivaldybės teritorijoje įsigaliojo

naujai patvirtinta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios dalių.

Rinkliava – privaloma įmoka, kurią kiekvienas gyvenamųjų ir negyvenamųjų patalpų savininkas privalo sumokėti. Vietinės rinkliavos dydis apskaičiuojamas toks, kad gautos įplaukos padengtų visas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas: atliekų tvarkymo sistemos administravimo, vietinės rinkliavos administravimo, atliekų surinkimo ir transportavimo, šalinimo, sąvartyno eksploatavimo, infrastruktūros plėtimo, sąvartynų uždarymo ir priežiūros uždarius išlaidas.

Vietinės rinkliavos administravimas pavestas UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras”.

Komunalinių atliekų surinkimas vykdomas įvairios talpos konteineriais: nuo 0,12 m³ iki 7,5 m³, maišais (sunkiai privažiuojamiems). Prie privačių namų dažniausiai statomi konteineriai, kurių talpa 0,12 m³ - 0,24 m³, prie daugiabučių - didesnės talpos konteineriai. Plungės miestą ir rajoną aptarnauja UAB „Valda”. UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras” kartu su partneriais Telšių regiono savivaldybėmis įgyvendina ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Telšių regione“. Plungės rajono savivaldybėje 2020 m. numatyta iš viso įrengti 60 pusiau požeminių konteinerių aikštelių.

Plungės rajono savivaldybės Babrungo seniūnijoje pagal ES sąvartynų reikalavimus renovuotas Telšių apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas (Jėrubaičių sąvartynas). Nuo 2008 m. sausio į jį vežamos iš Mažeikių, Telšių, Plungės ir Rietavo savivaldybių teritorijoje susidarančios nepavojingos atliekos. Skaidantis atliekoms susidarantis filtratas yra valomas sąvartyne įrengtame naujame filtrato valymo įrenginyje ir neturi neigiamos įtakos aplinkai. Sanitarinės apsaugos zonoje gyventojų nėra. Aikštelę iš visų pusių supa miškai. Parinktos aikštelės teritorijos plotas užima beveik 16 ha, tačiau šiuo metu sąvartynui skirtas dar 2 ha plotas.

Nuo 2011 m. rugsėjo 13 d. gyventojai kviečiami vežti į atliekų priėmimo aikšteles stambiagabarites ir buityje susidarančias pavojingas atliekas. Atliekų priėmimo aikštelės veikia Plungės raj. Jėrubaičių k. Ši paslauga gyventojams nekainuoja.

Viena iš aplinkos apsaugos strategijos įgyvendinimo priemonių, užtikrinanti specialistų kompetenciją bei visų sektorių suderintą veiklą, yra visuomenės aplinkosauginis švietimas. Siekiant kuo konkrečiau ir aiškiau teikti Plungės rajono savivaldybės gyventojams informaciją ekologiniais klausimais, rengiami pranešimai spaudai, organizuojamos aplinkosauginės akcijos, remiami aplinkosauginiai projektai ir kiti gamtosauginiai renginiai.

VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ

TEISINIAI VEIKSNIAI

Plungės rajono savivaldybės administracija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Vietos savivaldos įstatymu, Valstybės tarnybos įstatymu, Viešojo administravimo įstatymu, kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, Plungės rajono savivaldybės tarybos (toliau - taryba) veiklos reglamentu, tarybos sprendimais, mero potvarkiais, Administracijos direktoriaus įsakymais, Administracijos veiklos reglamentu.

Administracija turi juridinio asmens statusą – tai Savivaldybės biudžetinė įstaiga. Ji turi sąskaitų bankuose ir antspaudą su Savivaldybės herbu. Administracija yra paramos gavėja.

ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Plungės rajono savivaldybės instituciją sudaro atstovaujamoji institucija, tai yra Savivaldybės taryba, ir vykdomoji institucija, tai yra Savivaldybės administracijos institucijos, turinčios vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas. Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teises ir savo funkcijų įgyvendinimą bendruomenės interesais. Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo.

Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka Savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka Savivaldybės taryba, Savivaldybės administracijos direktorius, kiti Savivaldybės įstaigų ir skyrių, tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar Savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia Savivaldybės įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal su Savivaldybe sudarytas sutartis kiti fiziniai bei juridiniai asmenys. Plungės rajono savivaldybės tarybą sudaro 25 nariai. 2019 m. kovo 3 d. išrinktos tarybos mandatų pasiskirstymas pateikiamas lentelėje.

25 lentelė. Savivaldybės tarybos mandatų pasiskirstymas 2019-2023 m.

Partijos, politinės organizacijos ar koalicijos pavadinimas	Mandatų skaičius
Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	8
Lietuvos socialdemokratų partija	1
Tėvynės Sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	6
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	3
Visuomeninis rinkimų komitetas „Vieninga Plungė“	7
Iš viso:	25

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Iš Savivaldybės tarybos narių sudaryti 5 tarybos komitetai: Ekonomikos, finansų ir biudžeto komitetas; Kontrolės komitetas; Sveikatos ir socialinės apsaugos komitetas; Švietimo, kultūros ir sporto komitetas ir Ūkio, ekologijos ir kaimo reikalų komitetas.

Savivaldybės tarybos komitetų paskirtis yra preliminarieji nagrinėti tarybai teikiamus klausimus, teikti išvadas bei pasiūlymus, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų, kaip vykdomi Savivaldybės tarybos sprendimai, mero potvarkiai. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra atsakinga Savivaldybės tarybai.

Plungės rajono savivaldybės administracija yra Savivaldybės įstaiga, kurią sudaro struktūriniai, struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos ir į struktūrinius padalinius neįeinantys viešojo administravimo valstybės tarnautojai. Savivaldybės administracijos struktūrą, jos veiklos nuostatus ir darbo užmokesčio fondą, didžiausią leistiną valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokestį iš Savivaldybės biudžeto, skaičių mero teikimu tvirtina arba keičia Savivaldybės taryba, o pareigybes tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius.

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 24 d. sprendimu Nr. T1-111 patvirtintas leistinas Administracijos darbuotojų skaičius - 240 pareigybių.

Šiuo metu (2019-12-31 duomenimis) Savivaldybės administracijoje dirba 221 darbuotojas, iš jų: 97 - valstybės tarnautojai, 124 – darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis ir gaunantys darbo užmokestį iš Savivaldybės biudžeto. 2 valstybės politikai – meras ir mero pavaduotojas, 1 politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas – mero patarėjas.

2011 m. priimta į darbą 60 darbuotojų, atleisti 57 darbuotojai; 2012 m. priimti į darbą 35 darbuotojai, atleisti 36 darbuotojai; 2013 m. priimta į darbą 30 darbuotojų, atleisti 32 darbuotojai; 2014 m. priimti į darbą 29 darbuotojai, atleisti 23 darbuotojai, 2015 metais priimti į darbą 36 darbuotojai, atleisti 10 darbuotojų, 2016 metais priimti į darbą 35 darbuotojai, atleisti 9 darbuotojai, 2017 metais priimti į darbą 33 darbuotojai, atleisti 24 darbuotojai, 2018 metais priimti į darbą 53 darbuotojai (3 valstybės tarnautojai, 50 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis), atleisti 37 darbuotojai, 2019 metais priimti 73 darbuotojai, atleisti 23.

PLANAVIMO SISTEMA

Plungės rajono plėtra planuojama rengiant du svarbius dokumentus – Plungės rajono plėtros strateginį planą ir Plungės rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą.

2008 m. parengtas Plungės rajono savivaldybės teritorijų bendrasis planas – dokumentas, atspindintis teritorijų naudojimo prioritetus.

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2011 m. sausio 27 d. sprendimu Nr.T1-1 (Savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 23 d. sprendimo Nr. T1-4 redakcija) buvo patvirtintas ilgalaikis strateginio planavimo dokumentas – Plungės rajono savivaldybės 2010-20120 metų strateginis plėtros planas, kuris buvo papildytas Savivaldybės tarybos 2014-03-27 sprendimu Nr.T1-62, 2015-02-15 sprendimu Nr.T1-8, 2015-06-25 sprendimu Nr.T1-161, 2015-07-30 sprendimu Nr.T1-220, 2016-02-11 sprendimu Nr.T1-36, 2016-09-29 sprendimu Nr.T1-255, 2016-11-24 sprendimu Nr.T1-303, 2019-09-26 sprendimu Nr.T1-213.

2011 m. sausio 27 d. taip pat patvirtinta Plungės rajono sveikatos ir socialinių paslaugų plėtros galimybių studija.

Politiniu lygmeniu Plungės rajono plėtros strateginio plano įgyvendinimą prižiūri Plungės rajono savivaldybės taryba, Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo grupė (Plungės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimas Nr.T1-230 „Dėl Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuris buvo papildytas 2016 m. liepos 28 d. sprendimu Nr.T1-198).

Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. D-665 „Dėl Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės sudarymo“ buvo patikslinta Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės sudėtis. Šią grupę sudaro grupės vadovas, grupės vadovo pavaduotojas ir 21 narys.

Siekiant užtikrinti nuoseklų PSP įgyvendinimą ir monitoringą, kasmet yra vykdomas vidutinės trukmės planavimo dokumento rengimas, į kurį yra įtraukiami ilgalaikio plano veiksmai.

RYŠIŲ SISTEMA, INFORMACINĖS IR KOMUNIKAVIMO SISTEMOS

Plungės rajono savivaldybės įvaizdžio formavimui reikšminga www.plunge.lt interneto svetainė. Joje skelbiama informacija apie Plungės rajoną, verslo aplinką, investicijas, tarptautinius projektus, apie Savivaldybės mero, tarybos ir Savivaldybės administracijos veiklą, organizacinę struktūrą, turizmo veiklą ir poilsio galimybes, apie kultūros ir švietimo aktualijas, jaunimo ir sporto renginius, atliekamos gyventojų apklausos. Svetainėje yra skyriai: „Rajonas“, „Struktūra ir kontaktai“, „Teisinė informacija“, „Paslaugos“, „Veiklos sritys“, „Administracinė informacija“, „Korupcijos prevencija“, „Tarptautiniai ryšiai“, „Aktualijos“, „Naujienos“, „Nuorodos“, „Klausimai - atsakymai“, „Skelbimai“, „Renginių kalendorius“, „Posėdžių ir vadovų darbotvarkės“, kurie yra nuolatos peržiūrimi ir patikslinami. Interneto svetainės duomenų bazėje yra saugomi Savivaldybės tarybos posėdžių vaizdo įrašai, kuriuos visi lankytojai gali peržiūrėti. Sudaryta galimybė stebėti ir tiesiogines Savivaldybės tarybos posėdžių transliacijas.

Šiuo metu Savivaldybės administracijos darbuotojai naudoja 180 kompiuterių, 10 serverių, 30 spausdintuvų, 24 kopijavimo aparatus, 4 projektorius.

Savivaldybės administracijoje ir pavaldžiose įstaigose naudojama dokumentų valdymo sistema „Kontora“. Dokumentai derinami ir vizuojami elektroniniu būdu.

Plungės rajono savivaldybės administracijos ir pavaldžių įstaigų finansų apskaita vykdoma viena informacine sistema „My Lobster“.

Švietimo, kultūros ir sporto skyriuje įdiegta priėmimo į ugdymo įstaigas sistema.

CENTRALIZUOTO SAVIVALDYBĖS VIDAUS AUDITO SKYRIAUS STATUSAS

Centralizuota savivaldybės vidaus audito tarnyba Plungės rajono savivaldybės administracijoje įsteigta Plungės rajono savivaldybės tarybos 2003 m. gruodžio 4 d. sprendimu

Nr.1-229 „Dėl Centralizuotos savivaldybės vidaus audito tarnybos steigimo ir Plungės rajono savivaldybės administracijos struktūros papildymo“. Plungės rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T1-101 „Dėl Plungės rajono savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 20 d. sprendimo Nr. T1-10-203 „Dėl Plungės rajono savivaldybės administracijos struktūros patvirtinimo“ pakeitimo“ Centralizuotos savivaldybės vidaus audito tarnybos pavadinimas pakeistas į Centralizuotą savivaldybės vidaus audito skyrių.

Centralizuotas savivaldybės vidaus audito skyrius (toliau –Skyrius) įsteigtas vidaus auditui atlikti Savivaldybės administracijoje ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtuose viešuosiuose juridiniuose asmenyse. Skyrius yra nepriklausomas nuo vertinamo viešojo juridinio asmens veiklos, jo atliekamų vidaus kontrolės procedūrų ir nėra už tai atsakingas.

Skyrius tikrina ir vertina:

1. Vidaus kontrolės sistemos funkcionavimą (nustatytų vidaus taisyklių, vidaus kontrolės procedūrų veiksmingumą, pakankumą ir jų laikymąsi, organizacinės struktūros optimalumą, funkcijų paskirstymo, intelekto išteklių panaudojimo racionalumą ir kita), rizikos veiksnių valdymo efektyvumą;

2. Veiklos atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams, kitiems norminiams teisės aktams;

3. Strateginių arba kitų veiklos planų įgyvendinimą, veiklos atitiktį jos tikslams ir uždaviniams, programų vykdymą, joms skirtų lėšų bei valstybės ir Savivaldybės turto naudojimą efektyvumo, ekonomiškumo ir rezultatyvumo požiūriais;

4. Veiklos ataskaitų duomenų teisingumą, apskaitos informacijos tinkamumą, objektyvumą, pateikimą laiku;

5. Viešojo juridinio asmens lėšų, gautų iš Europos Sąjungos, užsienio institucijų arba fondų, administravimą ir panaudojimą;

6. Turto apskaitą ir apsaugą;

7. Informacinių sistemų saugumą, veiksmingumą ir informacinių sistemų projektus;

8. Atlieka korupcijos rizikos valdymo vertinimą.

Skyrius rengia vidaus audito ataskaitas su išvadomis ir rekomendacijomis, kaip ištaisyti vidaus audito metu nustatytus neatitikimus, kaip tobulinti juridinio asmens vidaus kontrolę ir veiklą. Vykdo pažangos stebėjimą (poauditinę veiklą).

SSGG ANALIZĖ

STIPRYBĖS
1. Patogi rajono geografinė padėtis
2. Stiprios ir aktyvios kaimo bendruomenės, rengiančios ir įgyvendinančios projektus
3. Išvystyta kultūrinė veikla bei gausi kultūrinių renginių įvairovė
4. Vystoma rajono susisiekimo infrastruktūra
5. M. Oginskio dvaro ansamblis su parku
6. Žemaitijos nacionalinis parkas
7. Išvystytos pirminės ir antrinės sveikatos priežiūros paslaugos
8. Mažesnis už šalies vidurkį nusikalstamumo lygis
9. Plėtojamas vaikų ir jaunimo užimtumas
10. Vykdoma intensyvi vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra
11. Gera požeminių vandenų kokybė
12. Sėkmingai vystomas turizmo sektorius, daug lankytinų objektų
13. Aktyvus jaunimas bei jaunimo organizacijos
14. Gausūs gamtiniai ir kultūriniai ištekliai, išskirtiniai sakraliniai, kultūros paveldo, nacionalinio ir Europos lygmens objektai
15. Stiprūs ir konkurencingi ūkininkų ūkiai
16. Diegiamos eismo saugumo priemonės
17. Išskirta pramonės įmonių zona, investicijoms tinkami laisvi žemės sklypai ir pastatai

18. Plėtojamas atliekų tvarkymas ir rūšiavimo įrenginiai
19. Optimizuojamas švietimo įstaigų tinklas
20. Biblioteka tapo informacijos, švietimo, kultūros, kultūringo laisvalaikio praleidimo vieta, patrauklus turizmo objektas, savo įvairiapusėmis paslaugomis pritraukiantis didesnę lankytojų skaičių
SILPNYBĖS
1. Trūksta laisvalaikio infrastruktūros vaikams ir jaunimui
2. Trūksta kvalifikuotų specialistų
3. Savivaldybės verslumo lygis mažesnis už šalies vidurkį
4. Per lėtai vykdoma daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija
5. Augantys, bet vis dar žemi tiesioginių užsienio ir materialinių investicijų rodikliai
6. Savivaldybės ir verslo bendradarbiavimo stoka
7. Silpnai vystomos alternatyvios ekonominės veiklos kaime
8. Trūksta standartus atitinkančių sporto bazių arba jų materialinė būklė prasta
9. Nepakankamas sveikatos ir socialinių paslaugų programų finansavimas
10. Viešojo keleivinio transporto maršrutai nesuderinti su gyventojų poreikiais
11. Per mažas gyventojų įsitraukimas į savivaldos procesus
12. Rajono verslo asociacijos nepakankamai aktyvios
13. Išaugę Savivaldybės įstaigų išlaikymo kaštai
14. Didelis žmonių, kuriems reikalingas socialinis būstas, skaičius
15. Trūksta regiono savivaldybių bendradarbiavimo įvairiose srityse
16. Sunkiai prieinamos neformaliojo švietimo paslaugos kaimo vaikams
17. Neefektyvi gaisrų gesinimo sistema
18. Neefektyvus visuomenės švietimas atliekų tvarkymo srityje, nepakankamas gyventojų gamtos auginys sąmoningumas
19. Netolygiai išvystytas socialinių paslaugų tinklas
20. Trūksta turizmo informacinės infrastruktūros, nepakankama turizmo marketingo veikla (TIC ir žmogiškųjų išteklių trūkumas)
GALIMYBĖS
1. Aktyviau išnaudoti dalyvavimą Lietuvos ir ES paramos fonduose
2. Skatinti technologijų plėtrą, sudarančią sąlygas gerinti rajono ekonominę situaciją
3. Optimizuoti Savivaldybės įstaigų tinklą, sumažinti įstaigų išlaikymo kaštus
4. Efektyvinti Savivaldybės turto valdymą ir stiprinti viešojo administravimo gebėjimus
5. Užtikrinti tinkamą gyvenviečių apšvietimą, sudarant prielaidas nusikalstamumo mažėjimui
6. Aktyviau vykdyti daugiabučių namų modernizavimą
7. Plėtoti projektinę veiklą pagal strategijos prioritetus
8. Skatinti kaimo gyventojų veiklos įvairovę
9. Skatinti gyventojų pilietinį aktyvumą
10. Visuomenės poreikiams pritaikyti nenaudojamus pastatus ir patalpas veiklos įvairinimui
11. Stiprinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą
12. Turizmo srautų didinimui išnaudoti gamtinius ir kultūrinius išteklius bei sporto infrastruktūrą
13. Plėtoti dviračių ir pėsčiųjų takų tinklą
14. Mažinti atotrūkį tarp miesto ir kaimo
15. Stiprinti Savivaldybės bendradarbiavimą su specialiosiomis tarnybomis, skiriant daugiau dėmesio priemonėms, užtikrinančioms žmonių ir jų turto saugumą
16. Stiprinti bendradarbiavimą su verslo paramos ir informavimo struktūromis, viešinant verslo plėtros ir investavimo galimybes regione
17. Aktyvinti nevyriausybinės organizacijas, teikiančias socialines paslaugas įvairių socialinių grupių asmenims
18. Vystyti logistinę veiklą

19. Modernizuoti ir išplėsti vaizdo kamerų stebėjimo sistemą
20. Tolygiai plėtoti nestacionarių socialinių paslaugų prieinamumą ir jų pasiūlą savivaldybėje
GRĖSMĖS
1. Mažėjantis gyventojų skaičius dėl migracijos, mažo gimstamumo, darbo sąlygų ir užimtumo
2. Auganti neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų dalis
3. Mažėjantis Savivaldybės biudžetas programoms
4. Nepakankamos investicijos, stabdančios rajono ekonominę plėtrą
5. Visuomenės senėjimas, lemiantis socialiai remtinų asmenų skaičiaus didėjimą, didesnę socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikį
6. Neįgyvendinti projektai dėl kofinansavimo trūkumo
7. Augančios energetinių išteklių kainos didina produkcijos savikainą bei mažina verslo konkurencingumą
8. Maži kultūros įstaigų darbuotojų atlyginimai, lemiantys mažėjančią kultūros darbuotojų pasiūlą
9. Augantis nusikalstamumas, sąlygotas mažėjančio policijos pareigūnų skaičiaus
10. Sveikatos priežiūros specialistų trūkumas
11. Vietinio verslo nekonkurencingumas dėl per menko inovacijų ir naujų technologijų taikymo
12. Mažėjantis gyventojų įsitraukimas į sportines veiklas dėl silpnos sporto materialinės bazės
13. Mažėjantys Plungės miesto turizmo srautai dėl augančio kitų savivaldybių rekreacinio potencialo
14. Augantis elektroninių nusikaltimų ir nusikaltimų intelektualinei nuosavybei rodiklis
